

ZOO
JIHLAVA

VÝROČNÍ ZPRÁVA THE ANNUAL REPORT

2012

**ZOO
JIHLAVA**

Zoologická zahrada Jihlava
Březinovy sady 5642/10
586 01 Jihlava
Czech Republic

Právní forma	Příspěvková organizace
IČO	00404454
DIČ	CZ 00404454
Telefon	+420 567 573 730
Fax	+420 567 573 728
E-mail	jizoo@zoojihlava.cz
www	www.zoojihlava.cz
Název	Zoologická zahrada Jihlava
Sídlo	Březinovy sady 5642/10, 586 01 Jihlava Česká Republika

Zřizovatel	Statutární město Jihlava
Sídlo	Masarykovo náměstí č. 1, 586 01 Jihlava
IČO	00286010

Primátor města   Ing. Jaroslav Vymazal

Statutární zástupce zoo

Ředitelka   Ing. Eliška Kubíková
Adresa   Hybrálec 96, 586 01 Jihlava

ZOO Jihlava je členem
ZOO Jihlava is a Member of

VÝROČNÍ ZPRÁVA
THE ANNUAL REPORT
2012

OBSAH

● Jaký byl rok 2012 / How was the Year 2012	3
● Ekonomická činnost / Financial Operations	4
● Státní dotace ministerstva životního prostředí ČR – Program „Příspěvek zoologickým zahradám“ State Appropriation of Ministry of Environment	6
● Personální obsazení / Personal Staff	7
● Činnost ekonomicko-marketingového oddělení / Economy and Marketing	8
Akce pro veřejnost / Public Events	8
Public relations a marketing / Public Relations and Marketing	11
Zoo design / Zoo Design	12
Centrum environmentální výchovy / The Environmental Education Centre	13
Sponzorství a symbolická adopce / Donors and Animal Adoption	14
● Chovatelská činnost / Animal Management	16
Seznam zvířat / Animal Inventory	20
Přehled veterinární činnosti / Veterinary Service	25
Výživa zvířat / Animal Nutrition	25
● Výstavba a údržba / Construction and Maintenance	26
● Zahradnická činnost / Horticulture and Landscaping	27
● Pracovní výročí v roce 2012 / Anniversary of Staff	28
● Účast na národních a mezinárodních konferencích Participation in national and international conferences	29
 PŘÍLOHA	
● Zoo Jihlava oslavila 55. narozeniny / 55th Birthday of Jihlava Zoo	30
● Okuhepa Afrika / Okuhepa Afrika	31
● Odchov trojčat irbisů (<i>Panthera uncia</i>) / Rearing a Triplet of the Snow Leopard (<i>Panthera uncia</i>)	32
● Odchov tapíra jihoamerického (<i>Tapirus terrestris</i>) Rearing the South American Tapir (<i>Tapirus terrestris</i>)	34
● Spolupráce na vědeckovýzkumné činnosti / Participating in Science and Research	35
Úspěšný odchov vari červeného (<i>Varecia rubra</i>) aneb Zažehnání lemuřího armagedonu Red Ruffed Lemurs (<i>Varecia rubra</i>) Bred and Reared with Success	36
● Odchov užovky červenohlavé (<i>Orthriophis moellendorffi moellendorffi</i>) Breeding the Flower Snake (<i>Orthriophis moellendorffi moellendorffi</i>)	37
● Zoo pěti kontinentů / The Zoo of Five Continents Project	38
● Výsadba stromů v areálu zoo / Outplanting of Trees	39
● První PONY závody v Zoo Jihlava – Očima jedné z účastnic Klárky Hukové First Pony Races in Jihlava	39
● Výhled do roku 2013 / Outlook for 2013	40

JAKÝ BYL ROK 2012

HOW WAS THE YEAR 2012

Ing. Eliška Kubíková
Ředitelka/Director

Rok 2012 se od svého začátku nesl ve znamení realizace projektu Zoo pěti kontinentů. První změny se týkaly části zahrady, kde byla zahájena výstavba Austrálie, expozice hyen, ubikace a výběhu pro žirafy, stáje pro kopytníky a základní obrysy získal pavilon opic i výběh pro dikobrazy. V závěru roku byl předán zoo, tedy budoucímu uživateli, celek Austrálie.

Stavební aktivity, které zajišťovala zoo dodavatelsky, se týkaly především projektové přípravy a následné realizace veřejného WC. Objekt umístěný v blízkosti stávajícího občerstvovacího zařízení nahradí toalety v budově exotária, která je určena v roce 2013 k demolici.

V průběhu roku pozvolna vznikala nenákladná, ale půvabná a ze vzdělávacího hlediska důležitá expozice „Babiččin dvoreček“, kde našlo zázemí několik druhů drobných domácích zvířat.

Oddělení údržby po personální obměně s novým elánem zajišťovalo rovněž velké množství drobných prací, mezi které patřila úprava přípravných krmiv, výměna vyhlídkových mol u ostrovů lemuru, rekonstrukce poškozeného vodního kola, opravy dětského hřiště a další. Tímto zabezpečilo chod zoo po stránce technické a také po stránce bezpečného provozu. Historickým mezníkem ve **vzdělávací činnosti** zoo bylo na přelomu roku 2011/12 zahájení provozu vzdělávacího centra PodpoVRCH. Aktivit se v nových prostorách zúčastnilo 3 700 žáků v průběhu 168 programů. Zvýšil se i počet mateřských škol s účastí 1 550 dětí. Zájmové kroužky, klubové večery s přednáškami, promítání filmů s ekologickou tematikou, ale i akce zaměřené na rodiče s malými dětmi se postupně stávají samozřejmou součástí nabídky centra. Kromě vzdělávacích programů a většinou již tradičních akcí pro veřejnost neztratila na oblibě ani komentovaná krmení zvířat a večerní prohlídky. Téma Afriky se odráželo po celou letní sezónu v cyklu pořadů Okuhepa Afrika, který vyvrcholil Malou africkou konferencí.

Ekonomicko-marketingové oddělení se mimo běžnou činnost věnovalo i významnému jubileu – připomínce 55. výročí vzniku jihlavské zoo. Řada akcí, které se nesly „ve znamení pětétky“, vyvrcholila letní slavností. Té se kromě běžných návštěvníků zúčastnila řada významných hostů i dlouholetých příznivců zoo.

Změny související s výstavbou nových objektů si vyžádaly přípravu na stěhování některých druhů zvířat a zvýšené úsilí v zajišťování nových druhů pro rok 2013. Nároky na práci **zoologického oddělení** se zvýšily, ale i přesto byl podle statistiky rok 2012 třetím nejúspěšnějším rokem v historii jihlavské zoo. Narodilo se či vylíhlo 352 mláďat 60 druhů zvířat. Vzhledem k připravované demolici exotária bylo v závěru roku nutné začít omezovat stavy plazů, a to buď ukončením chovu, nebo deponací některých zvířat. Pro zbývající jedince jsme připravili provizorní umístění v zázemí zoo. Přestože se podařilo rozmnožit řadu vzácných druhů zvířat, největší zájem vzbudil pravděpodobně odchov trojčat irbisů. Mimořádnou pozornost vyvolalo po desetileté přestávce také narození mláďete tapíra jihoamerického.

Je za námi velmi náročný rok, ale vynaložená námaha i úspěchy ne vždy přímo úměrně korespondují s číslem návštěvnosti. Počet 244 tisíce návštěvníků je oproti předešlému roku nižší, pokles zapříčinilo zejména nepříznivé počasí v jarním období. Zoo však i nadále zůstává nejnavštěvovanějším turistickým cílem v kraji. V následujících letech čeká na návštěvníky mnoho nového a my věříme, že se jejich zájem opět zvýší. Zaměstnance zoo čekají ještě vyšší nároky. Jsem vděčná všem, kteří tyto okolnosti chápou a jsou mi oporou. Nelze také přehlédnout pozornost, kterou věnuje zoologické zahradě její zřizovatel – město Jihlava. Současný „stavební boom“ svědčí o tom, že plně chápe význam zoo pro město, společnost i přírodu.

Summary:

The year 2012 was marked, from the very beginning, by the Zoo of Five Continents project. Construction activities launched as part of this project included not only starting the Australia complex, the exhibit for hyenas, indoor and outdoor facilities for giraffes as well as housing for hoofed mammals, but also modelling basic contours for the primate house and the porcupine exhibit.

Items supplied by the zoo within the package described above were mainly related to designing and subsequent building public restrooms. Grandma's Backyard was under gradual development during the year; not very large but important in terms of education, this exhibit provided quarters for several types of small domestic animals.

Construction & Maintenance, enjoying new vigour after changes in staffing, also played their role in the improvement process by delivering a host of small jobs, including alterations made to the animal food preparation facility, renewed viewing "piers" at Lemur Islands, refurbished a damaged water wheel, repaired children playground and many more.

A milestone in the zoo's activities for the public was the act of opening the new education centre. Named PodpoVRCH, which can be translated as "UnderHillGround", the new premises welcomed 3,700 students participating in 168 programmes. The count of nursery schools also increased and involved 1,550 small participants. Leisure activities, club evenings with lectures, movie shows with environmental themes, as well as events aimed at parents with small children are becoming a standard part of the centre.

In addition to their daily business, Finances & Marketing took care of an important anniversary - the commemoration of the 55th anniversary of Jihlava Zoo, this set of events culminating by a summer party with participants ranging from general visitors to a number of distinguished guests and long-time supporters of the park.

According to the statistics, 2012 placed third amongst the years of top success in Jihlava's history in terms of animal management, with 352 juveniles of 60 animal species being born or hatched. Of these, the snow leopard triplet being reared and the birth of a South American tapir after a decade break raised probably the greatest attraction.

The year that the zoo has just undergone was highly demanding. Sadly, the effort expended and everything achieved was not always in due proportion with the visitor numbers. Indeed, 244,000 visitors is a lower number when put against that of the previous year, the decrease being mainly due to unfavourable weather in the springtime. Nonetheless, the zoo continues to be the most visited tourist destination throughout the region. In the years to come, visitors can expect a host of new developments, and it is everyone's belief that the attractiveness is yet to increase. As regards challenges for staff members, they are expected to increase. I am grateful to all those who understand these circumstances, lending me their support. Great attention is also paid to the zoo by the founder, the City of Jihlava, the construction boom now underway indicating they fully recognize the importance of the animal park for the town, the community and the natural world.

EKONOMICKÁ ČINNOST

FINANCIAL OPERATIONS

Bc. Hana Krejčová

Vedoucí ekonomicko-marketingového odd./Head of Economical and Marketing Dpt.

Zoologická zahrada Jihlava obdržela v roce 2012 na zajištění provozu prostředky od zřizovatele Statutárního města Jihlava (12 655 000 Kč) a Ministerstva životního prostředí ČR (650 814 Kč) v celkové výši 13 305 814 Kč.

DOTACE A PŘÍSPĚVKY

Zřizovatel Statutární město Jihlava

provozní příspěvek	12 540 000 Kč
účelový příspěvek – výsadba stromů	50 000 Kč
účelový příspěvek – zavedení výkazů PAP	65 000 Kč

Ministerstvo životního prostředí ČR

příspěvek na krmiva	650 814 Kč

Celkem ..... 13 305 814 Kč

VLASTNÍ PŘÍJMY

Celkem ..... 20 621 884,42 Kč

v tom:

Příjmy vytvořené v rámci hlavní činnosti ..... 16 282 692,39 Kč

z toho:

tržby z prodeje služeb (vstupné)	15 815 798,25 Kč
tržby z prodeje materiálu (zvířat)	75 580,30 Kč
čerpání fondů	251 579,42 Kč
ostatní výnosy	139 734,42 Kč

Příjmy vytvořené v rámci doplňkové činnosti ..... 4 238 677,48 Kč

z toho:

tržby z parkovného	1 461 731,40 Kč
tržby z pronájmu prostor	1 335 658,72 Kč
tržby za prodané zboží	396 339,57 Kč
tržby z prodeje materiálu (zvířat FO a PO)	288 100,85 Kč
ostatní výnosy	756 846,94 Kč

Finanční výnosy ..... 100 514,55 Kč

z toho:

úroky	99 952,73 Kč
kursové zisky	561,82 Kč

PENĚŽNÍ DARY

Na výživu a chov zvířat .....

Na investiční činnost .....

NÁKLADY

Celkem ..... 33 201 872,60 Kč

v tom:

Náklady na hlavní činnost	31 001 241,34 Kč
Náklady na doplňkovou činnost	2 200 631,26 Kč

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK

Výsledek hospodaření před zdaněním

Hlavní činnost – ztráta	525 636,60 Kč
Doplňková činnost – zisk	2 310 872,22 Kč
Celkem zisk	1 785 235,62 Kč

Daň z příjmu	272 826,00 Kč
Výsledek hospodaření po zdanění	1 512 409,62 Kč

ZAMĚSTNANCI

Přepočtený počet zaměstnanců k 31. 12. je 46,11 osob.

NÁVŠTĚVNOST

Zoologickou zahradou prošlo celkem 243 964 návštěvníků.

Summary:

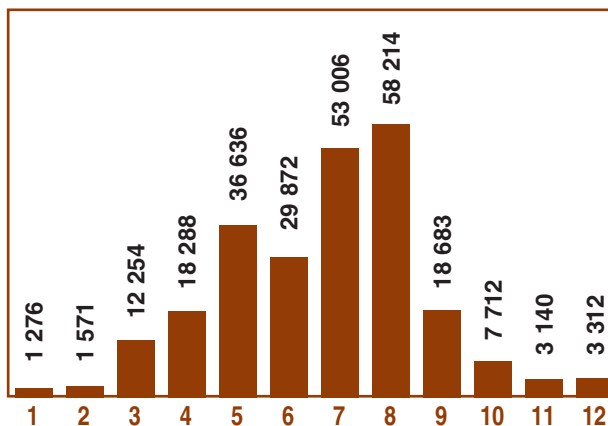
To cover the expense of operation, the zoo received in 2012 funding from the following sources:

The City of Jihlava (founder)	12,655,000 CZK
The Ministry for Environment of the Czech Republic	650,814 CZK
Total funding	13,305,814 CZK

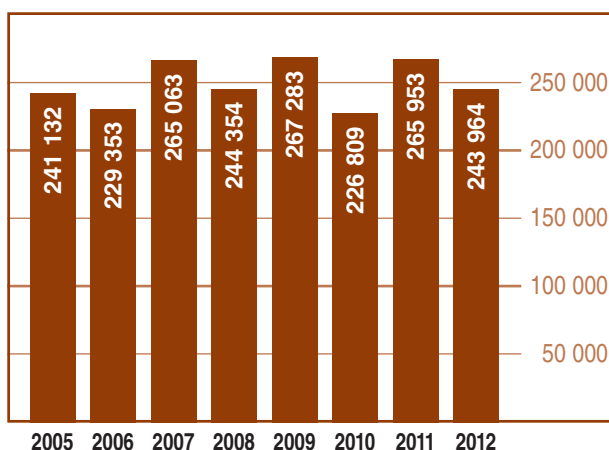
Total revenues amounted to 34,714,282.22 CZK, while total costs were 32,929,046.60 CZK. The zoo operations produced a profit amounting to 1,785,235.62 CZK.

As per 31-12-2012, the number of employees (FTE-basis) was 46.11. The zoo grounds received a total of 243,964 visitors.

Měsíční návštěvnost v roce 2012

Návštěvnost v letech 2005–2012

STÁTNÍ DOTACE MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR PROGRAM „PŘÍSPĚVEK ZOOLOGICKÝM ZAHRADÁM“ STATE APPROPRIATION OF MINISTRY OF ENVIRONMENT

Bc. Hana Krejčová

Vedoucí ekonomicko-marketingového odd./Head of Economical and Marketing Dpt.

Zoologická zahrada Jihlava obdržela na základě žádosti státní dotaci MŽP z programu „Příspěvek zoologickým zahradám“. Dotace byla účelově vymezená pouze na krmivo pro ohrožené druhy zvířat. Dotace byla poskytnuta v celkové výši 650 814,00 Kč a v průběhu roku plně vyčerpána.

CELKOVÁ REKAPITULACE

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
650 814,00 Kč 20 %	2 592 549,10 Kč 80 %	3 243 363,10 Kč 100 %

ROZPIS PODLE JEDNOTLIVÝCH DOTAČNÍCH TITULŮ

A. Chov ohrožených druhů světové fauny v českých zoologických zahradách

- 1.1. Chov ohrožených druhů světové fauny chráněných podle zvláštního právního předpisu
- 1.2. Chov ohrožených druhů světové fauny (European Endangered Species Programmes of EAZA – EEP)
- 1.3. Chov ohrožených druhů světové fauny v rámci evropských plemenných knih (European Studbooks – ESB)
- 1.4. Chov ohrožených druhů světové fauny v rámci mezinárodních plemenných knih (International Studbooks – ISB)

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
592 544,00 Kč 19,2 %	2 488 065,13 Kč 80,8 %	3 080 609,13 Kč 100 %

B. Zapojení českých zoologických zahrad do systému ochrany přírody České republiky

- 2.1. Chov zvláště chráněných druhů živočichů podle zvláštního právního předpisu a zapojení zoologické zahrady do záchranných programů těchto druhů.
- 2.2. Chov vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat za účelem záchrany jejich jedinečného genofondu.

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
bod 2.1. 53 472,00 Kč	88 143,92 Kč	141 615,92 Kč
bod 2.2. 4 798,00 Kč	16 340,05 Kč	21 138,05 Kč

CELKEM dotační titul B

58 270,00 Kč 35,8 %	104 483,97 Kč 64,2 %	162 753,97 Kč 100 %

Ovce valašská - původní české plemeno

ŘEDITELKA THE DIRECTOR

Ing. Eliška Kubíková

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ PERSONAL STAFF

EKONOMICKO-MARKETINGOVÉ ODDĚLENÍ ECONOMIC AND MARKETING DEPARTMENT

Dole zleva: Michal, Radka, Helena, Jana, Jiří, Pavla, Hana, Lenka
Nahoře zleva: Iva, Hana, Olena, Katka, Eliška, Silvie, Martina, Naděžda, Miroslav, Eliška

Vedoucí/Head: Bc. Hana Krejčová

Miroslav Hejda, Mgr. Pavla Jarošová, Silvie Jonáková, Kateřina Kosová, Bc. Olena Kotíková, Eliška Kovárníková, Helena Milostná, Bc. Eliška Náhunková (od/from 23. 7. 2012), Martina Pařízková, Ing. Michal Ryneš, Ing. Hana Spudilová, Naděžda Štumarová, Jana Švantnerová, Jiří Tomek, Mgr. Radka Vaňková, RNDr. Iva Vilhumová, Lenka Vomelová (od/from 1. 4.)

Sezónní pracovníci:

Adéla Bohuňková (1. 4.–30. 9.), David Němeček (1. 4.–30. 9.), Jiří Rohovský (1. 7.–30. 9.), Marie Tribučková (23. 3.–30. 9.)

ZOOLOGICKÉ ODDĚLENÍ ZOOLOGICAL DEPARTMENT

1. řada zleva: Lydie, Lubomíra, Eva, Petra, Šárka, Jana, Marta
2. řada zleva: Martin, Michaela, Radmila, Marie, Jaroslava, Petr
Nahoře zleva: Jan, Pavel, Ilja, Bohumír

Vedoucí/Head: Ing. Jan Vašák

Bohumír Chytl, Jana Čeplová, Mgr. Michaela Eliášová, Pavel Hájek, Marta Hudcová, Radmila Jarošová, Jaroslava Králová, Ing. Šárka Krčilová, Petr Kříž, Ilja Libenský, Marie Obrdlíková, Petra Rodová, Lubomíra Ševčíková, Martin Tomek, Lydie Trojanová, Eva Vytisková

Veterinární servis:

Veterinary service

MVDr. Michael Horský

ODDĚLENÍ ÚDRŽBY A VÝSTAVBY MAINTENANCE AND BUILDING DEPARTMENT

Dole zleva: Hanuš, Barbora, Jiří, Renata, Miloš
Nahoře zleva: Pavel, Jiří, Jaroslav, František, Karel, Jaromír

Vedoucí/Head: Jan Bruna (do/until 31. 3.)
Jiří Zita (od/from 16. 1.)

Miloš Bartoš (do/until 29. 4.), Pavel Dvořák, Jaroslav Kabelka, Zdeněk Kratochvíl, Hanuš Křepinský, Renata Neuwirtová (1. 4.–30. 11.), František Ondráček, Jiří Rychnovský (od/from 1. 4.), Bc. Barbora Šmídová, Karel Tomáš, Jaromír Vedra

ČINNOST EKONOMICKO-MARKETINGOVÉHO ODDĚLENÍ ECONOMY AND MARKETING

Bc. Hana Krejčová
Vedoucí ekonomicko-marketingového odd.
Head of Economical and Marketing Dpt.

V souvislosti s rozšířením činností a působnosti v oblasti vzdělávání a propagace bylo nutné řešit včlenění těchto činností do organizační struktury zoo. Jelikož tyto činnosti mají úzkou vazbu na rozpočet zoologické zahrady, bylo vytvořeno ekonomicko-marketingové oddělení. V rámci tohoto oddělení je samostatně vyčleněn úsek vzdělávání. Tato změna by měla mít pozitivní dopad na výsledky v oblasti marketingu a ekonomiky. Dává prostor pro týmovou práci a umožňuje uplatňovat principy efektivní marketingové strategie.

O výsledcích dosažených v roce 2012 informuje následující text, členěný dle jednotlivých činností.

Summary:

We have expanded the scope of education and public relations – so it was new economic and marketing department arised.

In this department is the automic section of education separated. The following text is by individual activities separated.

AKCE PRO VEŘEJNOST PUBLIC EVENTS

Kateřina Kosová

Branami zoo prošlo v roce 2012 téměř 244 tisíc návštěvníků. Přestože vrchol návštěvnosti je již tradičně v letních měsících, zajímavé akce pořádáme v průběhu celého roku jak v areálu zoo, tak i mimo něj. Smyslem těchto akcí je nejen pobavení především dětských návštěvníků, ale zároveň poskytnutí více informací o přírodě a životě exotických zvířat, či upozornění na závažná témata ochrany přírody.

Ústřední událostí roku 2012 byly oslavy 55. narozenin jihlavské zoo. Nesly se ve znamení pětěk, a tak zahajovací slavnost proběhla příznačně 5. 5.

Druhou, neméně důležitou akcí byly dny věnované Africe nazvané Okuhepa Afrika. Jejich součástí byl již 7. ročník Malé africké konference.

Oběma událostem jsou věnované samostatné články v příloze.

Jarní sezónu jsme zahájili 1. 4. tradičním **Dnem ptactva**. Ve spolupráci s ČSOP Jihlava jsme přichystali pestrý ptačí program – výroba ptačích budek a písťalek, zdobení vajíček, ptačí kvíz nebo ptačí omalovánky. Ve vzdělávacím centru PodpoVRCH se promítaly filmy v rámci Ozvěn Ekofilmu, program vyvrcholil vystoupením žáků ZUŠ Jihlava s názvem „Trylky pro gorilky“. Již počtrnácté se v jihlavské zoo konal slet návštěvníků s ptačím příjmením. Celkem jich „přilétlo“ 36. Na **Den Země** (22. 4.) jsme společně s oddílem mladých ochránců přírody Volavky z Třeboně připravili zábavnou hru v rámci kampaně na pomoc přírodě jihovýchodní Asie pro děti i dospělé s názvem SAOLA VOLÁ. Program doplnilo promítání, drobné soutěže a hrátky, zároveň jsme vyhlásili další ročník fotosoutěže s názvem CVRKníSPOUŠŤ.

U příležitosti prvního výročí otevření zrekonstruovaného pavilonu Escondido jsme uspořádali **Jihoamerický víkend** (25.–27. 5.). Program se skládal z promítání filmu Šamani odcházejí, komentovaného krmení jihoamerických zvířat, soutěžního kvízu pro malé i velké a večerní besedy o Venezuele. Neděle se nesla ve znamení jihoamerického karnevalu. Vše doplňovalo stylové občerstvení v místní Cantině.

Den ptactva – výroba ptačích budek

Babí léto v zoo – jihlavští skauti postavili pro malé i velké indiánské tee-pee.

Den dětí v zoo se nesl ve znamení ochrany přírody nejen té suchozemské, ale i podmořské. V pátek 1. 6. se představily školní kolektivy s projekty na záchranu přírody jihovýchodní Asie. K vidění byly stylové prezentace, divadelní vystoupení, výstavy nebo křížovky. Neděle byla věnována především podmořskému světu – stejné téma měl soutěžní kvíz i fotografická výstava „Podmořská setkávání“. Neopomněli jsme, stejně jako po celý rok, také informovat zábavnou formou o problémech přírody jihovýchodní Asie. Červnem také začaly tradiční a oblíbené „**Hadí středy v Matongu**“, které nabízejí návštěvníkům blízká setkání nejen s hady; probíhají až do konce srpna.

Prázdniny v zoo začínají pravidelně prvním víkendem – tentokrát 30. 6. a 1. 7. Ve spolupráci s firmou Elektrowin jsme připravili akci „**S vysloužilci do zoo**“ – každý, kdo odevzdal do speciálního kontejneru vysloužilý elektrospotřebič, získal volnou vstupenku do zoo. Po celý víkend se zájemci mohli zúčastnit tzv. „Zooškoly“ nebo komentovaného krmení.

Oblíbené **komentované krmení zvířat** probíhalo každý den v průběhu letních prázdnin u vybraných druhů zvířat (surikaty, lamy, babirusy, medvědi, nosálové, lemuři, tuleni). Netradiční prohlídky zoologické zahrady po setmění nabídla zájemcům oblíbená akce s názvem „**Letní noc v zoo**“ 10. a 11. 8. Účastníci mohli společně s průvodci nahlédnout do historie naší zoo.

Poslední prázdninový víkend byl ve znamení netopýrů. Ve spolupráci s Českou společností pro ochranu netopýrů jsme připravili **Evropskou noc pro netopýry** – k nejzajímavějšímu patřily ultrazvukové nahrávky, ukázky živých letounů i ochutnávka netopýřího jídelníčku.

Den plný soutěží, závodění a hledání tajemství s názvem „**Babí léto v zoo**“ připravila zoo ve spolupráci s jihlavskými skauty na 15. 9. Nejen pro děti byla připravena opičí dráha, jízda na koloběžkách, indiánský stan tee-pee a mnoho dalšího.

Den zvířat, tentokrát ve znamení hmyzu, jsme oslavili 6. října. Návštěvníky čekala pojízdná včelí stezka a další doprovodné hmyzí aktivity. Zároveň byla vyhodnocena fotografická soutěž CVRKniSPOUŠT.

Tradiční **Den sov a dravců** se konal 3. 11. ve spolupráci s jihlavskými ochránci přírody. Zájemcům nabídl cyklus přednášek pro dospělé i doprovodný program pro děti včetně praktických ukázek sov a dravců.

Adventní dílny v zoo (8. a 9. 12.) byly tentokrát ve znamení staročeských Vánoc. Rukodělné předvánoční vyrábění zpestřilo otevření nové expozice domácích zvířat s názvem „**Babiččin**

Komentované krmení lemurů kata je jedním z nejoblíbenějších.

Herečka Vanda Hübnerová otevřela unikátní expozici Babiččin dvoreček, kde se návštěvníci mohou seznámit s drobnými hospodářskými zvířaty.

dvoreček. Součástí slavnostního programu bylo vystoupení folklórních souborů Pramínek, Šípek a Vrabčátka, ochutnávka pravé české zabijačky i zdobení vánočního stromčku.

Oblíbené **vánoční večerní prohlídky** s netradičními průvodci se konaly od 27. do 29. 12. a tentokrát se nesly v duchu cesty kolem světa s cestovní kanceláří ZOOtour.

V závěru roku 2012 – 29. 12. – se konal „**Rodinný den v Zoo Jihlava**“ ve spolupráci s Krajem Vysočina.

Již čtvrtý ročník vánoční sbírky krmiv **Vánočky nejen pro kočky** přinesl pro opuštěná zvířata z útulků v Polné, Třebíči a Jindřichově Hradci pře 250 kg granulí a konzerv pro kočky i psy. Nechyběly deky, obojky, hračky a misky, novinkou byly dokonce i kapky proti klíšťatům. Patronát nad touto akcí tradičně převzal Český rozhlas Region.

Mobily pro gorily

Již druhým rokem je jihlavská zoo zapojena do mezinárodního projektu na záchranu africké přírody. Partner projektu – společnost REMA Systém – se stará o recyklaci mobilů a za každý mobil přispívá částkou 10,- Kč na ochranu zvířat v Africe. Vybrané peníze budou použity na vybavení strážců kamerunské rezervace Dja.

Za loňský rok se podařilo vybrat celkem 773 staré mobilní telefony. Aktivně se do projektu zapojili žáci primy Gymnázia Dačice, kteří uspořádali sbírku mezi obyvateli Dačic a okolí. Podařilo se jim nasbírat neuvěřitelných 455 starých mobilů.

Žáci primy Gymnázia Dačice uspořádali sbírku starých mobilních telefonů nejen ve škole, ale i mezi obyvateli Dačic a okolí.

Výstavy v Zoo Jihlava

Jihlavská zoo má k dispozici několik výstavních prostor, kde se mohou návštěvníci seznámit s pracemi žáků a studentů jihlavských škol, se zajímavými fotografiemi různých autorů nebo např. s uměním původních obyvatel různých zemí světa.

V hlavním vstupním areálu v informačním centru byly v průběhu roku 2012 tyto výstavy: Výtvarné práce žáků ZUŠ Jihlava; Martina Balzarová – Podvodní svět; Petr Francán – Za stromy roku; Martin Šil – Central Kalahari expedition; Radka Švejnová – Japonský mix – Honshu a Shikoku ve fotografii.

Ve výstavní místnosti vystavoval Pavel Koubek hned dvakrát – Rytíři nebes (dravci) a Ohrožené královny noci (sovy).

Parčík naproti boční pokladně se stal již tradičně výstavní plochou pro prodejní výstavu Kamenné sochy ze Zimbabwe. V africké vesnici Matongo měli možnost návštěvníci shlédnout tradiční prodejní výstavu dřevěných soch ze Zimbabwe „ZVINO VA AFRICA“ a prodejní výstavu afrického umění TINGATINGA.

V bezprostřední blízkosti Matonga na břehu říčky Jihlávky byly vystaveny originální lodě s příběhem z rovníkové Afriky, z nichž dvě obohatí v příštím roce madagaskarské expozice lemůrů.

ZOO ART

Sochařská dílna pod širým nebem probíhala v areálu zoo již počtvrté. Studenti Střední umělecké školy grafické z Jihlavy zpracovávali v rámci maturitních prací téma pralesních živočichů a rostlin. Hotová díla jsou vystavena v areálu zoo a některá z nich se stanou součástí vybraných expozic.

Summary:

PR Events:

- Bird's Day
- Earth Day – official opening of international Southeast Asia Campaign
- South American weekend and carnaval in the ZOO
- ZOO ART – making of wood animal's statues in ZOO
- Children's Day
- Holiday begins in the ZOO
- Commemorative feeding of different species of animals during summer holiday
- Series of talks about reptiles
- Summer night in the ZOO
- Holiday finishes in the ZOO
- Indian summer in the ZOO
- World animal's Day
- Day for owls and birds of prey
- The workshops in the ZOO during Advent, celebratory opening of new exhibition for pets called „Grandma's backyard“
- Evening guided-tours through the ZOO flashed by Christmas lighting
- Family Day in the ZOO
- Christmas cakes for pets – Christmas collection of feeding for cats and dogs in havens
- Collection of old and nonfunctional mobile phones from the public in terms of the project „Phones for gorillas“

PUBLIC RELATIONS A MARKETING

PUBLIC RELATIONS AND MARKETING

Kateřina Kosová a RNDr. Iva Vilhumová

Spolupráce se sdělovacími prostředky

V roce 2012 bylo vydáno celkem 31 tiskových zpráv pro média. V aktivní spolupráci vynikají zejména regionální noviny (MF Dnes, Jihlavské listy, Jihlavský deník), rozhlasové stanice (Hitrádio Vysočina, Český Rozhlas Region) i televize – novinky a zprávy ze zoo se pravidelně objevovaly na obrazovkách zejména v rámci regionálního vysílání TV R1, TV Nova i ČT. Nově byla zahájena spolupráce s brněnskou televizí BTV.

Významné spolupráce v roce 2012:

TV Nova – anketa pro čtenáře Tn.cz (návrhy jmen pro mláďata levhartů sněžných a následné hlasování), křtiny mláďat irbisů při příležitosti 55. narozenin jihlavské zoo – kmotrem byl Ray Koranteng.

Český Rozhlas Region – mediální partner oslav 55. narozenin jihlavské zoo a projektu Okuhepa Afrika.

V průběhu května natáčel v jihlavské zoo štáb **TV Ostrava** v doprovodu herečky Vandy Hybnerové a herce Saši Rašila nový televizní cyklus Ze ZOO do ZOO.

Kromě aktivní spolupráce s médii evidujeme novinové články a fotodokumentaci všech důležitých událostí v zoo v elektronické podobě.

Webové stránky Zoo Jihlava (www.zoojihlava.cz) procházejí změnami úpravami, s jejich konečnou podobou vč. nové struktury počítáme v roce 2013. Pravidelně uveřejňujeme novinky – narozená mláďata, programy pro návštěvníky a další sdělení – v roce 2012 jich bylo celkem 107.

Zoo Jihlava se také zařadila do sociální sítě Facebook, kde máme nyní téměř 4 000 přátel, kteří se pravidelně dozvídají novinky a zajímavosti ze všech oblastí života v zoo. Za rok 2012 to bylo na 170 zpráv. Nechyběly ani soutěže – například soutěž o nejhezčí mládě pod záštitou Unie českých a slovenských zoologických zahrad s názvem BabyZOOM. Ta se na facebooku rozběhla 16. 4. a až do konce dubna mohli zájemci vybírat ze třech jihlavských nominovaných mláďat: lemura katy, kosmana stříbřitého a kosmana zakrslého. Nejvíce hlasů získal lemur kata, který postoupil do národního kola. Do něj se zapojilo bezmála 2 000 lidí, kteří udělovali hlasy 15 mláďatům ze 14 českých zoologických zahrad. Jihlavský lemur kata skončil na pěkném 8. místě.

Zoo Jihlava se v roce 2012 zaměřila také na systematickou obnovu propagačních letáků, dalších tiskovin i propagačních

V roce 2012 vydala Zoo Jihlava několik titulů informačních letáků i drobných publikací.

předmětů. V původní grafické podobě jsme vydali tyto letáky: Kalendářium akcí, Nabídka vzdělávacích programů, letáky Připravte se na zážitek a Zoo plná tajemných jmen, v nové grafice pak brožuru Zoo Jihlava se představuje a The Zoo of Five Continents. Samozřejmostí je vydání již jedenáctého čísla občasníku Zoo novinky, které vychází na začátku hlavní sezóny.

Z propagačních předmětů stojí za to zmínit šňůrky na krk s motivy zvířecí srsti a perí, hrnečky s logem zoo, magnetky a samolepky.

Kromě akcí v areálu se zoo podílí na organizaci akcí pro veřejnost i mimo zoo. Například Žirafí Miss, která se odehrála 31. 5. na jihlavském Masarykově náměstí. V pořadí již páté akce v rámci regionálního projektu „Sapeli přivádí žirafy do Jihlavy“ se zúčastnilo celkem pět týmů žáků ze základních škol. Vítězem se stala školní družina ZŠ Otokara Březiny Jihlava.

Zoo Jihlava se dále prezentovala na těchto akcích:

Mezinárodní veletrh cestovního ruchu GO a Regiontour Brno, Den Země na Masarykově náměstí Jihlava a na náměstí v Třebíči, Den Přírody v Počátkách, Den Děti s Hitrádiem Vysočina (lesopark Heulos Jihlava) a Pohádková zahrádka Františkovy Lázně.

Summary:

A total of 31 press releases were published in 2012. Active cooperation was held with regional newspapers, radio stations and TV. The zoo's website was updated. Up to 170 reports, including a number of competitions, were posted on the website and Facebook profile.

Events were organised off-site, in addition to those at the zoo, including participation in activities by other organisations, such as GO - the international tourism fair, and Regiontour Brno.

Webové stránky procházejí grafickými změnami.

ZOO DESIGN

ZOO DESIGN

RNDr. Iva Vilhumová a Ing. Michal Ryneš

Design v zoologické zahradě má nezastupitelné místo. Jeho prostřednictvím návštěvník vnímá nejen jednotlivé expozice zvířat, ale tím i charakteristiku dané zoo.

Při tvorbě a dokončování expozic a expozičních celků se zoo design podílí na dokončování celkového estetického a didaktického působení na návštěvníky. Používání různých přírodních materiálů vzhledem a tvarem připomínajících originály, vhodné zakomponování etnických prvků a uvedení různých informací o zvířatech zajímavou a hravou formou je současný trend světových zoo. Přírodní charakter se pak objevuje také v orientačním a informačním systému zoo.

Úkol vytvořit takovýto design jihlavské zoo je procesem dlouhodobým. V roce 2012 jsme započali s první etapou – vytvořením informačního systému, prozatím splňujícího požadavek přehlednosti a jednotnosti, s možností dalšího rozvíjení a zdokonalování.

Naše zoo se díky výstavbě nových expozičních celků projektu Zoo pěti kontinentů stává zoologickou zahradou, kde návštěvník prochází nerušeně jednotlivými světadily. Proto jsme se rozhodli upozornit na tuto skutečnost používáním jednotlivých prvků daného kontinentu, a to vč. přiřazení příslušných barev, které používáme v CI naší zoo. Návštěvník tak podprahově získává informaci, kde „na Zemi“ se právě nachází. Tento princip budeme dodržovat i v dalších prvcích. Jako přírodní materiál pro informační systém jsme použili dřevo, které slouží jako podkladový materiál pro uchycení jmenovek a sponzorských cedulek. Vlastní jmenovky se skládají z typizovaných rozměrů fotografií zvířat a vlastní jmenovky, obsahující vedle názvu také mapu rozšíření, biologické údaje a zajímavost o daném druhu. Jsou, jak již bylo naznačeno, opatřeny pruhem v barvě daného kontinentu.

V roce 2012 jsme vytvořili a umístili na 200 titulů nových jmenovek. V našich klimatických podmínkách, kdy teploty velmi kolísají, jsme narazili na problém s praskáním jmenovek v místech přichycení hřebíky k podkladu. Tento problém by měl v budoucnu zmizet, počítáme s vytvořením nového systému, v němž jmenovky budou uchyceny bez nutnosti perforace.

Některé expoziční celky si žádají netypické grafické zpracování, které dokresluje jejich atmosféru. Prvním takovým příkladem je expozice Babiččin dvoreček, kde jsou informace ztvárněny jako staré plechové cedulky umístěné na venkovských prvcích, jako jsou necky nebo plůtek okolo zahrádky.

Také orientační systém jihlavské zoo si žádá inovace. V letošním roce jsme započali s novým orientačním plánem vč. vytvoření nových piktogramů pro expozice zvířat. Ty chceme v budoucnu využít i pro propagační předměty.

Summary:

Summary

2012 saw initial changes being made to the design of the zoo's signage, exhibits and exhibit blocks. The aim is to create a coherent whole for the part of the natural environment in which the animals live, also integrating plant and ethnic elements.

The first stage was to produce uniform labels with information for visitors. In special displays, such as Grandma's Backyard, a non-standard design is used.

New animal pictograms were created for the signage system, as well as for printed and promotional materials.

Změna informačního systému započala výměnou jmenovek u všech zvířat.

Netradiční vzhled i umístění jmenovek dokresluje atmosféru babiččina dvorečku.

Sponzoři mohou najít svá jména přímo u expozic zvířat, na která přispívají.

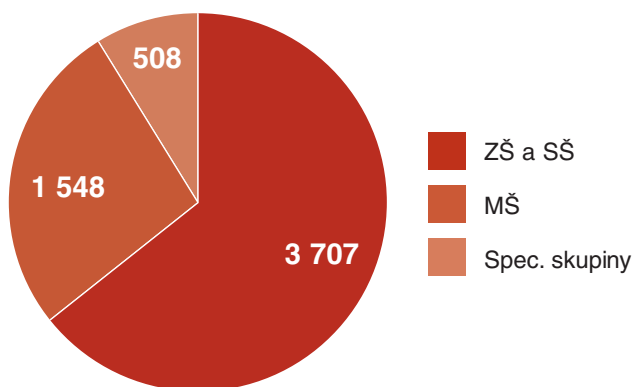
CENTRUM ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY

THE ENVIRONMENTAL EDUCATION CENTRE

Mgr. Pavla Jarošová
Vedoucí vzdělávacího odd./Head of Education Dpt.

Rok 2012 se stal nejvýznamnějším rokem v historii Zoologické zahrady Jihlava v oblasti vzdělávání, protože Centrum environmentální výchovy PodpoVRCH zahájilo první rok své činnosti. V těchto nových a zcela unikátních prostorách nás navštívilo několik tisíc dětí i dospělých.

Nejvýznamnější skupinou byly kolektivy žáků základních a středních škol. Pro ně jsme připravili 16 různých vzdělávacích aktivit. Nabídka zahrnuje různé oblasti, od zoologie přes ochranu přírody až po globální výchovu. Celkem se zúčastnilo 3 707 žáků během 168 programů. Výrazně se nám zvýšil také počet mateřských škol, které si mohly vybrat ze tří programů. Za celý rok se v Centru environmentální výchovy PodpoVRCH postupně vystřídalo 1 548 dětí z mateřských školek. Mezi nejoblíbenější programy patřily „Hrátky se zvířátky“ a program „Mazlíčci“, ve kterém jsme si povídali o zvířátkách, která mohou děti chovat doma. Děti si je také mohly prohlédnout a pohladit. Využívali jsme k tomu naše chovatelské zázemí, ve kterém v centru máme nejrozličnější hlodavce, plazy a akvarijní ryby.

Novinkou se stal dopolední program pro rodiče s malými dětmi do 6 let „**Hrátky PodpoVRCHem**“, který probíhal v zimních měsících, každé setkání bylo věnováno jednomu zvířátku. Tato nabídka se setkala s velmi kladnými ohlasy a během 24 setkání více než 350 dětí mohlo hravou formou poznávat přírodu a zvířata.

V roce 2012 jsme obnovili činnost volnočasových zájmových útvarů – přírodovědný kroužek pro starší děti, Hrátky se zvířátky pro menší děti a chovatelský kroužek určený žákům 5.–7. třídy. Děti z této skupiny se podílejí na péči o zvířata v chovech. Během roku v kroužcích pracovalo 40 dětí.

V nových prostorách centra se konaly také tradiční „Klubové večery“. Během jarního a podzimního cyklu proběhlo 8 přednášek cestovatelů, fotografů a zoologů. Poutavé vyprávění doplněné fotografiemi i autentickými předměty si našlo své pravidelné příznivce. Nabídku akcí pro veřejnost jsme rozšířili o večerní promítání filmů s ekologickou tematikou. „Ozvěny Ekofilmu“ se setkala se zájmem návštěvníků a přinesly mnoho zajímavých informací.

Podle množství návštěvníků vzdělávacích aktivit se zdá, že jsme vykročili správnou cestou a že má smysl v naší činnosti pokračovat. V příštím roce navážeme na úspěšné programy a zároveň se pokusíme přijít i s něčím novým.

Děti z mateřské školy při programu Hrátky se zvířátky navštíví spolu se ztraceným štěňátkem kamarády v zoo, v lese i na statku.

Klubové večery:

Kateřina Lhotová: Keňa – pravé africké safari; Petr Jan Juračka: S biology na kolech v zemi ručně malovaných značek; MUDr. Zdeňka Drliková: Ostrovy Francouzské Polynésie; Pavla Vymyslická a Tomáš Jůnek: Gorilí mysterium; Pavel Bezděčka: Peru; David Švejnoha: Bangladéš a Kolkata; Martina Balzarová: Podmořský svět; Kateřina Lhotová: Venezuela – země stolových hor.

Ozvěny ekofilmu:

Království lesa, Home, Nečekaně chytrá zvířata, Bama a ztracené gorily, Nová hra – Play again, Čechy – země stovek rybníků, Divoká Skandinávie, Lední medvěd – život na tenkém ledu.

Centrum environmentální výchovy slouží také ke vzdělávání pedagogů. V centru proběhlo Regionální setkání Mrkvíčka k ekologické výchově, seminář Děti a zvířata pro učitele MŠ a workshop FSC – Šetrné dřevo.

Jednou z významných vzdělávacích akcí, kterou se jihlavská zoo připojila k evropské kampani za záchranu přírody jihovýchodní Asie, byla soutěž pro školy s názvem „**Saola volá**“. Žáci se mohli zúčastnit výtvarné, literární a internetové soutěže, starší si připravili počítačové prezentace a mladší hudební vystoupení, která předvedli v zoo v rámci oslav Dne dětí. Zapojením do soutěže děti získaly mnoho znalostí nejen o ohrožených živočišných druzích jihovýchodní Asie, ale i o souvislostech mezi naším spotřebitelským chováním (používání palmového oleje) a touto kriticky ohroženou oblastí.

Pro zlepšení informování o vzdělávacích akcích byl vytvořen elektronický zpravodaj „**Nahlédněte PodpoVRCH**“, který jsme 10x rozeslali zájemcům prostřednictvím e-mailu.

Summary (The environmental education centre):

2012 became the most important year in Jihlava's history as concerns education, clearly as a result of PodpoVRCH (UnderHillGround), a zoo's new environmental education centre starting its first year of operation.

The major group of visitors – students of primary and secondary schools – was enabled to choose from 16 different educational activities, which was enjoyed by a total of 3,707 students as part of 168 programme sessions. Nursery schools were assigned three programmes with 1,548 children visitors coming over the year. Activities raising the highest attraction were those comprising talks about animals that children can keep at their homes. What's more, the creatures were made available by the zoo to meet and pet, thus making use of the facility, in which the centre keeps various rodents, reptiles or aquarium fish species.

A new item within the programme menu became the morning show for parents with children up to 6 years, this taking place in the winter season, with each meeting dedicated to a different animal. Activities of three leisure clubs were restored during the year with 40 children participants. In March, the centre joined the Night with Andersen event organised by public libraries in the country to support reading books.

Several lectures of travellers, photographers and zoologists took place throughout the year, and the range of events for the public was extended with evening environmental film shows.

Some events were also aiming at teachers, this including a regional meeting on environmental education and workshops named Children and Animals (for nursery school staff) and FSC – Sustainable Wood.

A competition for schools, Saola Calling, was arranged for schools as part of the EAZA Southeast Asia Campaign. Students were invited to compete in the field of graphic arts, literature and Internet: The tasks involved creating a computer presentation by those of older age and producing a musical performance by the younger ones, all of which was presented as part of the World Children's Day celebration on 1 June. By joining the children gained multifarious knowledge about endangered animal species of Southeast Asia and the links between the patterns of European consumer behaviour (i.e. the use of palm oil) and that particular region.

An electronic newsletter was developed to raise awareness on educational events.

The number of visitors throughout the activities suggests that we got off on the right track and that continuing the work is something that makes sense. The next year's focus is building on successful schemes, while trying to come up with something new.

SPONZORSTVÍ A SYMBOLICKÁ ADOPCE DONORS AND ANIMAL ADOPTION

Bc. Hana Krejčová a Bc. Olena Kotíková

Mnoha lidem či institucím není lhostejný osud zvířat. Někteří snahu o záchranu vymírajících druhů podpoří jednoduše – návštěvou zoologické zahrady. Jiní v rámci svých možností vyjádří podporu poskytnutím finančních prostředků. Oblíbenou se stala forma symbolické adopce některého z chovaných zvířat. Tento způsob bývá také originálním dárkem k různým příležitostem.

Sponzorům, kteří poskytují vyšší finanční prostředky, je dle výše roční podpory přidělen titul hlavní partner, významný partner nebo partner. Mezi partnery jsou zařazováni sponzoři, jejichž výše roční podpory je alespoň 100 000 Kč.

Všem přispěvatelům – adoptivním rodičům, sponzorům a partnerům děkujeme za přízeň i podporu.

Summary:

In 2012, animal breeding programmes were supported by 121 animal fosterers, of which 87 were individuals, 17 corporations and 17 schools. Supporters that provided relatively large amounts are awarded the status - based on the level of funding paid annually - of key partner, important partner or partner. The partner level is intended for donors giving at least 100,000 CZK.

V roce 2012 byly pozice partnerů obsazeny takto:

HLAVNÍ PARTNER KEY PARTNER

Pivovary Lobkovicz, a. s.
Jihlavský pivovar Ježek

VÝZNAMNÍ PARTNEŘI IMPORTANT PARTNER

Noris Czech Republic, s. r. o.
- zmrzlina NESTLÉ

PEPSICO CZ, s. r. o.

PARTNER PARTNER

BANES, spol. s r. o.
Soběslav

Adoptivní rodiče:

Jaroslav Anderle, Ing., Horní Cerekev	3 000 Kč	ara vojenský
Andrea Bernardová, Božice	1 000 Kč	pralesnička barvířská
Ilona Bittnerová, Josefův Důl	1 000 Kč	dar
Stanislav Bock, Ing., Lysá nad Labem	1 300 Kč	leguánek modrý
Marcela Bršlicová, Znojmo	1 500 Kč	pralesnička harlekýn
Matěj Coufal, Havlíčkův Brod	1 100 Kč	rozela pestrá
Jana Čemusová, Praha 4	2 000 Kč	želva pardálí
Milan Činčera, MUDr., Třebíč	5 000 Kč	tamarin pinčí
Jiří Čírték, Praha	10 000 Kč	kočkodan Campbelův
Jiří Čírték, PhDr., Praha	20 000 Kč	levhart perský
Eva Čírtková, Ing., Praha	5 000 Kč	kosman běločelý
Miroslava Čírtková, PhDr., Praha	5 000 Kč	kosman střibitý
Helena Čurdová, Jihlava	2 500 Kč	aratinga zlatý
Jan Dalecký, Hrochův Týnec	4 000 Kč	manul
Vladimír Dalík, Pohled	3 000 Kč	ara vojenský
Marie Dalíková, Pohled	3 000 Kč	krysa oblačková
Jindřiška Dejmková, Pelhřimov	3 000 Kč	krysa oblačková
Zdeňka Drliková, MUDr., Jihlava	500 Kč	dar
Evička Dufková, Tišnov	1 100 Kč	jeřáb panenský
František Dvořák, Žirovnice	3 000 Kč	mýval severní
Jana Dvořáková, Okříšky	1 000 Kč	morče divoké
Dana a Stanislav Dvořákové, Jihlava	2 000 Kč	jezek ušatý a jezek bělobřichý
Bohumila Fikarová, Jihlava	4 000 Kč	serval
Patrik Fink, Bc., Jihlava	3 000 Kč	ara vojenský
Rodina Hanušková, Velké Meziříčí	1 000 Kč	výřeček malý
Alena, Standa, Lucinka a Daviděk Holí, Přibyslav	1 000 Kč	jezek ušatý
Hana Hrabáková, Hradec Králové	2 000 Kč	outloň malý
Jana Hradecká, Praha	1 300 Kč	varan timorský
Petr Janda, Praha	3 000 Kč	kočka slaništní
Lenka Jonášová, Znojmo	1 000 Kč	pralesnička batiková
Miroslava Jurkasová, Měříň	3 000 Kč	mangusta žíhaná
Petr Kadlec, Jindřichův Hradec	500 Kč	páv korunkatý
Honza, Filip a Tereška Karlíkovi, Česká Třebová	4 000 Kč	karakal
Jana Knápková, RNDr., Olomouc – Nemilany	4 000 Kč	kočka bažinář
Richard Koblížek, Chrudim	1 000 Kč	rosnička včelí
Rodina Kotyzova, Jihlava	1 000 Kč	tana severní
Markéta Koutková, Mgr., Praha	4 000 Kč	vydra malá
Hana a Lubomír Královí, Chotěboř	4 000 Kč	nosál červený
Tobiášek Kubala, Třebíč	4 500 Kč	piraňa
Jana a Filip Lambertovi, Praha 3	3 000 Kč	ara vojenský
Josef Lapšo, Jihlava	1 000 Kč	želva nádherná – Vendulka
Petra Lastovecká, Brno	500 Kč	dar
Richard Lastovecký, Brno	2 000 Kč	dar
Mr. Klaus Lehman, Německo	400 EURO	gibon
Matyášek Malenický, Sezimovo Ústí	1 500 Kč	pirané
Milan Martenek, Třebíč	1 000 Kč	korálovka sinaloaská
Jana Martinů, Třebíč	1 000 Kč	jezek bělobřichý
Jan Mastný a Petr Palich, Jihlava	3 000 Kč	krysa oblačková
Naděžda Mertová, Třebíč	1 100 Kč	výřeček malý
Dana Močubová, Mgr., Přibyslav	1 000 Kč	jezek ušatý
Ondřej Mokří, Sedláčanky – Čelákovice	4 000 Kč	babirusa
Bohumír Nejedlý, Česká Třebová	2 000 Kč	koza kamerunská
Karolína Nováková, Jihlava	500 Kč	páv korunkatý
Jáchym a Jonáš Novotní, Střítež u Jihlavy	2 000 Kč	hroznýš psolavý
Václav a Božena Novotní, Velké Meziříčí	25 000 Kč	karakal, vydra malá, orel
Jana Panušková, Praha 5 – Zličín	1 100 Kč	sýček obecný
Irena Pátková, Praha 7	2 000 Kč	outloň malý
Stanislav Plík, Ing., Jihlava	1 000 Kč	pralesnička batiková
Libor Přivětivý, Dačice	4 000 Kč	kočka divoká
rodina Pumpřlova, Tovačov	3 000 Kč	pštros Eda
Hana Růžicková, Pacov	2 000 Kč	leguánek měnivý
Dana Ryšavá, Jihlava	1 000 Kč	korálovka honduraská

Rostislav Schiller, Pardubice	1 000 Kč	jezek bělobřichý
Kateřina a Vojtěška Skálový a Jan Turek, Jihlava	2 000 Kč	koza kamerunská
Jana Smejkalová, Ledeč nad Sázavou	500 Kč	páv korunkatý
Jiří Stejskal, Dačice	1 000 Kč	pralesnička batiková
Martin Stingl, Horoušany	1 100 Kč	výřeček malý
Marie Svobodová, Jihlava	4 000 Kč	surikata
Veronika Sýkorová, Kamenice	1 100 Kč	výřeček malý
Jan Škaroupka, Ing., Jihlava	1 500 Kč	pirané
Tereza Šrubařová, Stonařov	1 000 Kč	jezek ušatý
Martina Švandová, Kamenice	1 000 Kč	gekon obrovský
Jolana Tuhá a Václav Bober, Přelouč	4 000 Kč	manul
Ludmila Ulrichová, Světlá nad Sázavou	4 000 Kč	karakal
Lukáš Venhoda, Jihlava	500 Kč	páv korunkatý
Matěj Venhoda, Jihlava	1 000 Kč	pralesnička strašná
Rodina Vlasáková, Okříšky	4 000 Kč	margay
rodina Volavková, Jihlava	1 000 Kč	korálovka honduraská
Pavla Vopěnková, Humpolec	4 000 Kč	surikata
rodina Záběhlíkova, Pelhřimov	4 000 Kč	babirusa
rodina Záběhlíkova, Pelhřimov	4 000 Kč	babirusa
Milena Zelená, Pelhřimov	6 000 Kč	babirusa, rohatka ozdobná a ropucha obrovská
Milada Zemanová a Marie Lysá, Jihlava	4 000 Kč	kočka arabská
manželé Zinkovi, Havlíčkův Brod		
a Jarmila Vinterová, Olomouc	1 000 Kč	jezek bělobřichý
Dagmar Žoudlíková, Jihlava	4 000 Kč	serval
DDM Třešť, Třešť	2 000 Kč	koza kamerunská
Gymnázium Ad Fontes, Jihlava	1 800 Kč	výřeček malý
SVOŠS, Jihlava	1 100 Kč	sýček obecný
Školička Kamarád, Nové Veselí	1 000 Kč	jezek ušatý
ZŠ a MŠ, Luka n. Jihlavou	1 100 Kč	jeřáb panenský
ZŠ a MŠ, Štoky	1 000 Kč	jezek ušatý
ZŠ a MŠ Kněžice, Kněžice	3 000 Kč	psoun severoamerický
ZŠ a MŠ J. V. Sticha, Žehušice	1 000 Kč	výřeček malý
ZŠ a MŠ Kamenice, Kamenice	3 100 Kč	želva pardálí a výřeček malý
ZŠ a MŠ Znojmo, Znojmo	2 500 Kč	aratinga sluneční
ZŠ BENEŠOVA, Třebíč	3 000 Kč	mýval severní
ZŠ Bobrová, Bobrová	3 000 Kč	mýval severní
ZŠ LEANDRA ČECHA, Nové Město na Moravě	4 000 Kč	lvíček zlatý
ZŠ Masarykova, 7. B, Telč	1 100 Kč	výřeček malý
ZŠ Rošického 2, 8. C, Jihlava	4 000 Kč	surikata
ZŠ Studánka, žáci 1. A a 1. C, Pardubice	1 500 Kč	bazilišek zelený
ZŠ Třemošnice, Třemošnice	7 000 Kč	rys červený
Advokátní kancelář Novotný a spol., Praha	52 000 Kč	tapír jihoamerický a surikata
Army Dačice, Dačice	1 000 Kč	korálovka sedláta
Banes, spol. s r. o., Soběslav	10 000 Kč	klokan
Bosch Diesel, s. r. o., Jihlava	20 000 Kč	tygr sumaterský
CEAF ZOO	500 Kč	páv
CEAF ZOO, Dušan Kozel, Kroměříž	1 000 Kč	pralesnička batiková
FARMEKO, Jihlava	7 000 Kč	rys evropský
HOLCIM (Česko), a. s., člen koncernu, Prachovice	40 000 Kč	tygr sumaterský
Kraj Vysočina, Jihlava	20 000 Kč	medvěd malajský
Krajská rada KSČM, Jihlava	10 000 Kč	klokan rudý
KRU street wear, Třešť	2 500 Kč	alexandr čínský
KSČM, Světlá nad Sázavou	1 300 Kč	scink stromový
Magistrát města Jihlavy, Jihlava	4 000 Kč	surikata
Město Brtnice, Brtnice	1 000 Kč	jezek bělobřichý
Re-Pre, reklamní studio, s. r. o., Jihlava	2 000 Kč	ovce valaška
SMJ, Jihlava	3 000 Kč	mýval severní
ÚČETNÍ KANCELÁŘ Ing. Hutař, s. r. o., Hrotovice	3 000 Kč	mýval severní

CHOVATELSKÁ ČINNOST ANIMAL MANAGEMENT

Ing. Jan Vašák
Vedoucí zoologického odd.
Head of Animal Management Dpt.

V roce 2012 se v Zoo Jihlava narodilo či vylíhlo 352 mláďat celkem 60 druhů zvířat (viz tabulka č. 1). Podle statistiky byl rok 2012 třetím nejúspěšnějším rokem v historii zoo (tabulka č. 2). Do činnosti oddělení významně zasahuje intenzivní výstavba nového areálu „Zoo pěti kontinentů“. Z pohledu investiční činnosti se jedná o dosud naprosto jedinečnou akci, jež v blízké budoucnosti umožní chov řady živočišných druhů, které v historii Zoo Jihlava dosud nebyly prezentovány. V souvislosti s výstavbou nového areálu a vynucenými přesuny zvířat do zázemí je na chod oddělení kladeno množství nestandardních požadavků, které často komplikují ošetřovatelům každodenní práci.

Obojživelníci a plazi

V chovu plazů jsme vzhledem k očekávaným demoličním plánům kvůli výstavbě nových objektů byli nuceni chovy některých druhů omezit, například deponací do vybraných zoologických zahrad a soukromých chovů, případně chov ukončit. Druhy, které jsou pro Zoo Jihlava tradiční a chovatelsky cenné, se snažíme udržet. Tento krok se pravděpodobně projeví mírným poklesem reprodukce. K opětovnému oživení chovu by mělo následně dojít v průběhu let 2014–2015, kdy bude dokončen nový objekt exotária.

V chovu obojživelníků se nadále pokoušíme navázat na úspěšné rozmnožování rosniček včelích (*Phrynohyas refiniatrix*) z roku 2010. Během letošního roku jsme zaznamenali první oplozená vejce, pulci však nebyli životaschopní. Samec je dosud poměrně mladý, takže doufáme, že v průběhu dalších let se opět bude rozmnožování dařit. K metamorfóze vitálních žabek došlo u pralesniček batikových (*Dendrobates auratus*) a pralesniček barvířských (*Dendrobates tinctorius*).

Přestože je chovatelská práce u plazů limitovaná výše zmíněnými omezeními, zaznamenali jsme několik významných událostí. Letošní odchov zřídka chovaných užovek červenohlavých (*Orthriophis moellendorfi*) je výsledkem dlouhodobé chovatelské práce. Mláďata se jeví jako velmi životaschopná a slibují pokračování chovu.

V chovu scinka šalomounského (*Corucia zebrata*), kdy jsme v minulosti přišli o dvě samice, jsme zaznamenali významný odchov od nově sestaveného páru. Samec pochází z privátního chovu, samice je narozená v naší zoo. Mládě je tak již v pořadí třetí generací v Zoo Jihlava. Tento příklad potvrzuje správnost strategie budovat početnější chovné skupiny, které jsou více odolné vůči případným ztrátám chovných zvířat a tím dlouhodobě udržitelné.

Velmi dobrým příslibem je vylíhnutí mláděte želvy tlustohrdlé (*Siebenrockiella crassicolis*). Jedná se už o třetí mládě, které se u nás vylíhlo. Pozitivně se jeví perspektiva v chovu hroznýšovců portorických (*Epicrates inornatus*), kde velmi dobře prosperují mláďata narozená v Zoo Jihlava v roce 2009. Podařilo se nám kontaktovat několik chovatelů tohoto druhu v Evropě, takže je naděje na výměnu našich mláďat za nepříbuzná. Tento druh podle databáze ISIS není chován v žádné instituci registrované v tomto systému.

Do kolekce plazů přibylý dva zajímavé nové a dosud v Jihlavě nechované druhy. Jedná se o scinky ostnité (*Egernia cunninghami*) a kraje hnědohlavé (*Aspidites ramsayi*), se kterými počítáme do nové australské expozice.

Ptáci

V chovu ptáků jsme tradičně odchovali mláďata nandu pam-pových (*Rhea americana*). Chovná samice se však už blíží svému biologickému limitu, proto se chystáme v průběhu roku 2013 doplnit do našeho stavu ještě jednu mladou samici. Také u pštrosů dvoupřstých (*Struthio camelus*) musíme doplnit samici, původní chovná slepice uhynula následkem úrazu po noční bouři. Přes obvyklé chovatelské problémy se pokusíme tyto největší ptáky světa umístit do nové expozice africké savany.

Tradičně se podařily úspěšné odchovy u plameňáků růžových (*Phoenicopiterus ruber roseus*). Kolonie se tak rozrostla o 8 mláďat. Vysoce teritoriální husice magellánské (*Chloephaga picta*), umístěné v travnatém jihoamerickém výběhu, se úspěšně rozmnožily. V roce 2012 se podařilo úspěšně odchovat celkem 6 mláďat tohoto druhu. Po několikaleté odluce a výměně generací jsme odchovali 2 mláďata alexandřů velkých (*Psittacula eupatria*). Tento druh však vzhledem ke koncepci rozvoje zoo v budoucnu chovat nebudeme. U arů hyacintových (*Anodorhinchus hyacinthinus*) a jeřábů japonských (*Grus japonensis*) jsme zaznamenali neoplozená vejce. Podařilo se doplnit chovný pár nandu Darwinových (*Pterocnemia pennata pennata*) mladou samicí ze Zoo Zlín.

Husice magelánská (*Chloephaga picta*) s mláďaty

Primáti

V roce 2012 se podařilo stabilizovat skupinu lemůrů kata (*Lemur catta*), kde se narodilo celkem 6 mláďat. Po sestavení nového páru vari červeného (*Varecia rubra*) na základě

Líhnoucí se želva tlustokrká (*Siebenrockiella crassicolis*)

doporučení koordinátorky jsme odchováli také mládě. U lemuru černých (*Eulemur macaco macaco*) se v roce 2012 podařilo odchovat první samičku. U lemuru rudočelých (*Eulemur rufus*) sice došlo k odchovu, ale zároveň jsme ztratili chovnou samici. V roce 2013 se tak nevyhneme nutnosti obměny chovné skupiny.

Významný je odchov 3 mláďat makiů trpasličích (*Microcebus murinus*). Porodily obě mladé samice, přičemž u jedné z nich jsme zaznamenali dokonce 2 porody. Chov tohoto lemura je významný vzhledem k jejich taxonomickému statutu. Existuje několik kryptických druhů, které se v zoologických zahradách pravděpodobně vzájemně křížily. Hybridi jsou zřejmě v mnoha případech neplodní, což by existenci více druhů potvrdovalo. Linie chovaná v naší zoo se jeví jako nehybridní, náleží tedy s největší pravděpodobností k jednomu druhu. V chovu makiů trpasličích velmi úzce spolupracují zoologické zahrady v Praze, Plzni a Jihlavě.

Ke generační obměně budeme muset přistoupit u kosmanů zakrslých (*Callithrix pygmaea niveiventris*). U kalimik (*Callicebus goeldii*) jsme doplnili páry a vytvořili tak perspektivní spojení vhodných jedinců. Úspěšné jsou chovy kosmanů běločelých (*Callithrix geoffroyi*), černovousých (*Callithrix penicillata*) a stříbřitých (*Callithrix argentata*). Stagnace trvá u lvičků zlatých (*Leontopithecus rosalia*), kde se zdá největším problémem byrokratický systém řízení chovu. Daří se pokračovat v rozmnožování tamarinů Graelsových (*Saguinus nigricollis graelsi*), ačkoli jsme limitovaní naprostou absencí nepřibuzných zvířat. Funkční je rovněž chov tamarinů žltorukých (*Saguinus midas*), u tamarinů pinčích (*Saguinus oedipus*) se naopak nevyhneme v budoucnu generační výměně.

Ve skupině chvostanů bělolících (*Pithecia pithecia*) jsme zaznamenali potrat a následně porod. Zatímco potrácený plod byla první samička od našeho páru, odchované mládě je další samec.

U starosvětských primátů a gibbonů nedošlo k žádným zásadním změnám, vzhledem k porodům v roce 2011 očekáváme u chovných skupin možnou reprodukční aktivitu v následujících letech.

Kočkovité šelmy

U irbisů (*Panthera uncia*) se podařilo docílit odchovu ve druhé generaci, matkou je samice narozená v jihlavské zoo v roce 2007. Jedná se o první porod této chovné samice, což je vzhledem k jejímu věku velmi žádoucí.

V chovu levhartů perských (*Panthera pardus saxicolor*) stále čekáme na umístění staré chovné samice k dalšímu chovateli. Problémem tohoto taxonu je omezený zájem dalších chovatelů. Náš prostor je pro větší počet zvířat nevhodný,

Rok 2012 byl velmi úspěšný ve skupině lemuru kata (*Lemur catta*).

problémem se může stát i stárnutí chovných zvířat. V rámci tohoto druhu došlo nicméně k významné události v rámci mezinárodní spolupráce. Chovná samice levharta perského v Lisabonu, která je stále majetkem Zoo Jihlava, byla deponována do chovného centra v Soči v Rusku. V rámci tohoto projektu je připravena reintrodukce perského levharta v Severním Kavkazu. Jihlavská samice by se tak měla stát jedním ze zakládajících zvířat této populace. Zajímavé pro celou EEP populaci pak může být do budoucna spolupráce s chovným centrem v Soči i posílení naší evropské populace o geny dalších zvířat, která jsou v centru umístěna. V centru se kromě páru dodaného z EEP (Lisabon) nacházejí ještě 2 páry levhartů perských pocházející z populace v přírodě (Kopetdag), jejichž geny by případně mohly obohatit i populaci EEP stojící na malém počtu zakladatelů.

Také u našeho páru tygrů sumaterských (*Panthera tigris sumatrae*) docházelo k páření, mláďete jsme se ale v roce 2012 nedočkali. Limitující může být věk samce, vzhledem k jeho postavení na genetickém žebříčku je ale velmi žádoucí se ještě o jeho reprodukci pokusit.

U malých koček se podařilo po delší době odchovat mláďata od nově sestaveného páru karakalů (*Caracal caracal*). Dva porody jsme zaznamenali u manulů (*Otocolobus manul*), přičemž jedna ze samic porodila 4 mláďata, která i odchovála, zatímco druhá porodila celkem 7 mláďat, která ale krátce po narození uhynula. V roce 2012 se projevila v našem chovu citlivost tohoto druhu k infekčním chorobám specifickým pro kočkovité. V průběhu roku uhynula starší chovná samice a následně dvě ze čtyř odchovaných mláďat. Úhyny zvířat byly poměrně náhlé, takže nedaly velkou šanci reagovat na změnu stavu léčbou. Po konzultacích se

specialisty na veterinární problematiku koček v zoologických zahradách jsme analýzu příčin úhynu směřovali u mláďat speciálně na detekci toxoplasmózy, která se potvrdila v akutní formě. Zdá se, že zejména u manulů může mít tato choroba poměrně fatální následky, což už se v minulosti ukázalo v několika významných chovech.

Ostatní savci

Bohužel u našeho páru medvědů malajských (*Helarctos malayanus*) nepřišel zatím pozitivní posun, přestože jsme zaznamenali jejich pohlavní aktivitu. Samčí skupinu mangust žíhaných (*Mungos mungo*) jsme doplnili o samici s předpokladem fungující polyandrické rodiny. Při spojování se ale vyskytly problémy, takže jsme byli nuceni stávající 4 samce rozdělit na dvojice, přičemž jsme sestavili perspektivní skupinu v poměru 2,1 a zbylé samce poskytneme dalším chovatelům. První odchov jsme zaznamenali u nově sestaveného páru vyder malých (*Amblonyx cinerea*). Jedná se o druh, který byl u nás již v minulosti úspěšně rozmnožován. Ve skupině kapybar (*Hydrochaeris hydrochaeris*) jsme byli donuceni po úhynu jedné z chovných samic zapracovat na výměně generací. K mladým samicím, narozených v Jihlavě, jsme dovezli nepřibuzného samce ze Zoo Ljubljana. Mladá zvířata se po několika konfliktech nakonec podařilo spojit a lze očekávat, že by se skupina mohla začít rozmnožovat. U krys obláčkových (*Phloeomys pallidus*) došlo po výjimečném roce 2011 k určité stagnaci. Patrně díky pokročilému věku uhynul zakládající samec. Dobrou zprávou je, že po sobě zanechal potomstvo, takže jeho geny by měly

zůstat v populaci zachované. V tomto roce došlo také k další výměně zvířat mezi Zoo Jihlava a Zoo Bronx. Díky poměrně široké chovné základně druhu jsme sestavili dva nové páry, takže doufáme, že na předchozí úspěšný chov navážeme v dalších generacích. Na sklonku roku jsme zaznamenali narození mláďete, jehož otcem byl samec z Bronxu.

Situace v chovu babirus (*Babirusa celebensis*) je v rámci celoevropské populace neuspokojivá. Zvířata se špatně rozmnožují, populace stárne. Pravděpodobnou hlavní příčinou bude velmi úzká genetická základna druhu. U naší nejstarší samice nastaly komplikace způsobené nádorovým bujením, proto jsme ji museli utratit. Nyní máme pouze jeden pár, do budoucna se chceme pokusit v rámci EEP o oživení chovu. Problémem je, že se v posledních letech v evropských zoo množily pouze 2 samice, což zužuje už tak úzkou genetickou základnu.

Po zcela neúspěšném a neuspokojivém roce 2011 v našem chovu hrošíků liberijských (*Hexaprotodon liberiensis*) se v roce 2012 podařilo samce spojit s oběma samicemi, přičemž došlo i k funkčnímu páření. Donošení mláďete jsme se však u žádné ze samic nedočkali. S postupujícím věkem samce se tato šance bohužel stále snižuje.

Ve skupině zeber damarských (*Equus burchelli antiquorum*) jsme zaznamenali porody u obou klisen. Bohužel se zde projevil problém nekompatibility krevních faktorů matek a plodů a obě hříbata uhynula 24 hodin po narození (po napití od matek). Hřebce jsme odeslali do Dvora Králové nad Labem, kde se rovněž nacházejí 2 další nepřibuzní hřebci, vhodní pro naši skupinu. Problémem je jejich nízký věk a tím pádem

Nově sestavený pár karakalů (*Caracal caracal*) úspěšně odchová mláďata.

Skupinu mangust žíhaných (*Mungos mungo*) jsme zredukovali na chovatelsky perspektivní trio.

První odchov jsme zaznamenali u nově sestaveného páru vyder malých (*Amblonyx cinerea*).

Ke skupině mladých samic kapybar (*Hydrochaeris hydrochaeris*) jsme dovezli nepřibuzného samce ze Zoo Ljubljana.

prozatímní nemožnost zařazení do reprodukce. Počítáme, že bychom se pokusili použít jednoho z těchto hřebců v našem chovu v roce 2014.

V chovu tapírů jihoamerických (*Tapirus terrestris*) jsme se po výměně chovného samce dočkali po dlouhých 10 letech narození mláďete. Matkou byla samice narozená u nás a dá se říci, že tato událost nám napověděla i mnohé zajímavosti o sociální struktuře tohoto živočicha. Zdá se, že jejich přirozené vztahy jsou složitější, než jsme si mysleli a že také u tapírů fungují mechanismy k zabránění příbuzenské plemenitby.

Závěr

Rok 2012 v porovnání s rokem 2011 je zdánlivě méně úspěšný vzhledem k mírně nižšímu počtu narozených mláďat. K tomu je třeba doplnit, že u některých druhů plazů jsme byli nuceni (vzhledem k očekávaným demoličním pracím při výstavbě nového areálu) rozmístit řadu našich zvířat u jiných chovatelů.

K významným událostem lze počítat odchovy několika druhů plazů (užovka červenohlavá, želva tlustohrdlá a scink šalomounský), tapíra ve druhé generaci a trojčat irbisů.

Na tomto místě je dobré podotknout, že naší snahou je dlouhodobá chovatelská práce. Snažíme se pokud možno dlouhodobě udržet populace, u nichž máme dobrou genetickou základu a zároveň i úspěchy v odchovech. Samozřejmě dochází ze statistického úhlu pohledu k určité „stagnaci“ v chovatelské práci, tedy ve výkazu víceméně se opakujících výčtů odchovů stejných druhů. Různé módní chovatelské vlny mohou vést k redukci „úspěšných druhů“. Moderní zoologická zahrada musí nalézt kompromisní cestu tak, aby tradičně úspěšné druhy nadále byla schopná rozmnožovat, ale zároveň se nebránila pořízení nových druhů především s dopadem výchovným a vzdělávacím.

Tab. 1 NAROZENÍ v roce 2012

	Jedinců	Druhů
Savci	161	36
Ptáci	107	14
Plazi	72	12
Obojživelníci	12	2
Celkem	352	64

Tab. 3 POROVNÁNÍ počtu narozených zvířat v jednotlivých letech:

Rok	Jedinců	Druhů
2008	337	51
2009	252	54
2010	658	56
2011	395	60
2012	352	64

Tab. 2 ÚHYNÝ v roce 2012

	Jedinců	Druhů
Savci	66	31
Ptáci	11	10
Plazi	44	13
Obojživelníci	21	7
Ryby	12	7
Bezobratlí	19	3
Celkem	173	71

Summary:

Animal management and breeding

In 2012, the zoo saw a total of 352 animals of the 60 species being born or hatched. According to the numbers, this year was the third most successful in the Jihlava's history. Factors involved and greatly influencing the animal department activities include, in addition to the management efforts, the construction of the new Zoo of Five Continents complex in that the planned exhibits create the potential of a number of new species being held.

Amphibians and reptiles

Management efforts in reptiles became complicated due to the demolition plans pertaining to the Exotarium house, at which breeding in some species had to be stopped or at least restricted. Yet some significant offspring arrived, with the reproducing species comprising the rarely kept flower snake (*Orthriophis moellendorffi*), the Solomon Island skink (*Corucia zebrata*) and the endangered black marsh turtle (*Siebenrockiella crassicolis*). Two species added to the reptile stock that are worth to note but so far never kept locally are Cunningham's skink (*Egernia cunninghami*) and the Ramsay's python (*Aspidites ramsayi*). For amphibians, metamorphosis occurred in two species of tiny but vital frogs – the dart poison frog (*Dendrobates auratus*) and the dyeing dart frog (*Dendrobates tinctorius*).

Birds

As regards the bird collection, several species reproducing on a routine basis repeated the success. The staff managed to breed and rear chicks of the greater rhea (*Rhea americana*) and the greater flamingo (*Phoenicopterus ruber roseus*). Six Magellan geese (*Chloephaga picta*) bred and reared was the number achieved after separating the adults from the remainder of aquatic birds and placing them into the mixed-species exhibit for South American fauna.

Primates

The primate stock has seen the group of ring-tailed lemurs (*Lemur catta*) becoming settled with success, with a total of six lemurs born in addition to the birth of a young red ruffed lemur (*Varecia rubra*) and the first-ever female born in black lemurs (*Eulemur macaco macaco*). Offspring arrived in the red fronted lemur (*Eulemur rufus*) as well. Also notable are three lesser mouse lemurs (*Microcebus murinus*) being reared. Success did not omit the stock of marmosets, be it Geoffroy's marmosets (*Callithrix geoffroyi*), black-eared marmosets (*Callithrix penicillata*) or silvery marmoset (*Callithrix argentata*). Reproduction has also continued in Rio Napo tamarins (*Saguinus nigricollis graelsi*) and golden-handed tamarins (*Saguinus midas*). Groups that met with the breeding success included that of the white-faced saki (*Pithecia pithecia*).

Felines

Rearing was achieved within the second generation of the snow leopard (*Panthera uncia*), the mother being the female born at Jihlava in 2007. This is the first-ever delivery of this breeding female, which due to her age is highly desirable for maintaining the reproductive fitness. The zoo's breeding female of the Persian leopard (*Panthera pardus saxicolor*) was loaned to the breeding centre in Sochi, Russia. By the way, cooperating with this institution is sure to be beneficial for the EEP population as such. In small felines, offspring was reared after a rather long time from the newly assembled breeding pair of caracals (*Caracal caracal*), and two births were recorded in Pallas cats (*Otocolobus manul*) as well.

Other mammals

The first breeding success was reported in the new pair of oriental small-clawed otter (*Amblonyx cinerea*). As regards the Northern Luzon giant cloud rat (*Phloeomys pallidus*), two new pairs were set up, everyone now hoping to build upon the successful breeding record within the next generations of this species' stock. In the late 2012, a birth was registered, the male from Bronx being the one that fathered the baby rat.

SEZNAM ZVÍŘAT V ZOO JIHLAVA

JIHLAVA ZOO ANIMAL INVENTORY

RDB – Červená kniha ohrožených zvířat (Red Data Books)
EEP – Evropské záchovné programy (European Endangered Species Program)
ESB – Evropské plemenné knihy (European Studbook)
ISB – Mezinárodní plemenné knihy (International Studbook)

SAVCI (*Mammalia*)

	stav k 1.1. 2012	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31.12.2012	RDB	EEP	ESB	ISB
aguti zlatý <i>Dasyprocta leporina</i>	0.1					0.1	●			
babirusa sulaweská <i>Babirusa celebensis</i>	1.2				0.1	1.1	●	●		●
bodlín bezocasý <i>Tenrec ecaudatus</i>	0.1					0.1	●			
bodlinatka turecká <i>Acomys cilicicus</i>	2.5			2.5			●			
gibon zlatolící <i>Nomascus gabriellae</i>	4.2					4.2	●	●		●
guanako <i>Lama guanicoe</i>	2.4				1.0	1.4	●			
hrošík liberijský <i>Choreopsis liberiensis</i>	1.2					1.2	●	●		●
chvostan bělolící <i>Pithecia pithecia</i>	3.1	1.0				4.1	●	●		
irbis <i>Uncia uncia</i>	2.3	2.1				4.4	●	●		●
ježek bělobřichý <i>Atelerix albiventris</i>	4.4	6.11			8.13	2.2	●			
ježek ušatý <i>Hemiechinus auritus</i>	2.2	5.6	1.0	1.0	4.6	3.2	●			
kalimiko <i>Callimico goeldii</i>	1.1		1.1			2.2	●	●		●
kaloň rodriguezský <i>Pteropus rodricensis</i>	11.11	0.2		0.1	5.0	6.12	●	●		●
kapybara <i>Hydrochaeris hydrochaeris</i>	8.4	0.2	1.0	0.1	8.3	1.2	●			
karakal <i>Caracal caracal</i>	1.1	2.1				3.2	●			●
klokan rudý <i>Macropus rufus</i>	1.2	0.1				1.3	●		●	
kočka arabská <i>Felis silvestris gordonii</i>	3.7					3.7	●			●
kočka bažinná <i>Felis chaus</i>	1.1					1.1	●			
kočka evropská <i>Felis silvestris silvestris</i>	3.1					3.1	●			
kočka krátkouchá <i>Prionailurus bengalensis euptilura</i>	0.1		1.0	1.0		0.1	●			
kočka slaništní <i>Oncifelis geoffroyi</i>	3.2					3.2	●	●		
kočkodan Campbellův <i>Cercopithecus campbelli</i>	1.1.1					1.1.1	●			
kosman běločelý <i>Callithrix geoffroyi</i>	3.4	0.1			2.0	1.5	●	●		
kosman černovousý <i>Callithrix penicillata</i>	1.3.2	0.0.1		0.1		1.2.3	●			
kosman stříbřitý <i>Callithrix argentatus</i>	4.3	3.1			1.2	6.2	●			
kosman zakrslý <i>Callithrix pygmaea niveiventris</i>	4.2	1.0		1.1		4.1	●			
kosman zakrslý <i>Callithrix pygmaea pygmaea</i>	3.2				1.1	2.1	●			
koza domácí – kamerunská <i>Capra hircus</i>	8.18	13.13	1.0	0.1	17.12	5.18				
králík domácí <i>Oryctolagus cuniculus v. edulis</i>			0.1			0.1				
králík domácí – český strakáč <i>Oryctolagus cuniculus v. edulis</i>			1.0			1.0				
králík domácí – činčila malá <i>Oryctolagus cuniculus v. edulis</i>			0.1			0.1				
králík domácí – zakrslý beran <i>Oryctolagus cuniculus v. edulis</i>			1.0	1.0						
krysa obláčková <i>Phloeomys pallidus</i>	5.9	0.1.2	1.0	1.0	1.5	4.5.2	●		●	
kůň domácí – pony <i>Equus caballus</i>	1.6	0.2			0.2	1.6				
lemur černý <i>Eulemur macaco macaco</i>	5.1	0.1				5.2	●	●		●
lemur kata <i>Lemur catta</i>	4.7	2.4			0.4	6.7	●		●	
lemur rudočelý <i>Eulemur rufus</i>	2.3	0.0.1		0.1	0.0.1	2.2	●		●	

	stav k 1.1.2012	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31.12.2012	RDB	EEP	ESB	ISB
lenochod dvouprstý <i>Choloepus didactylus</i>	1.1					1.1	●		●	
levhart cejlonský <i>Panthera pardus kotiya</i>	4.1				0.1	4.0	●	●		●
levhart perský <i>Panthera pardus saxicolor</i>	1.2		0.1		0.1	1.2	●	●		●
lviček zlatý <i>Leontopithecus rosalia</i>	2.2					2.2	●	●		●
makak tonkeánský <i>Macaca tonkeana</i>	1.1					1.1	●			
maki trpasličí <i>Microcebus murinus</i>	3.3	1.2	2.1	1.1	2.0	3.5	●		●	●
malpa hnědá <i>Cebus apella</i>	1.1.1					1.1.1	●			
mangabej černý <i>Lophocebus aterrimus</i>	2.0					2.0	●		●	
mangusta žíhaná <i>Mungos mungo</i>	4.0		0.1			4.1	●			
manul <i>Otocolobus manul</i>	2.2	2.0		0.1		4.1	●	●		●
mara stepní <i>Dolichotis patagonum</i>			1.1			1.1	●			
margay <i>Leopardus wiedii</i>	1.0					1.0	●	●		
medvěd malajský <i>Helarctos malayanus</i>	1.1					1.1	●		●	
morče divoké <i>Cavia aperea</i>	3.3.4	0.0.1			2.2.3	1.1.2	●			
mýval severní <i>Procyon lotor</i>	2.0			1.0		1.0	●			
nosál červený <i>Nasua nasua</i>	1.2	2.0			2.0	1.2	●			
outloň malý <i>Nycticebus pygmaeus</i>	4.5			0.2		4.3	●	●		●
ovce domácí – valašská <i>Ovis aries aries</i>	1.7	4.1			4.1	1.7				
panda červená <i>Ailurus fulgens fulgens</i>	1.0					1.0	●	●		●
psoun prériový <i>Cynomys ludovicianus</i>	0.0.7			0.0.1		0.0.6	●			
rys červený <i>Lynx rufus</i>	1.0					1.0	●			
rys ostrovid <i>Lynx lynx</i>	1.1			0.1		1.0	●		●	
serval <i>Leptailurus serval</i>	1.1	1.1			1.1	1.1	●			
surikata <i>Suricata suricatta</i>	5.3.5	0.1.4			2.2.1	3.2.8	●			
tamarín pinčí <i>Saguinus oedipus</i>	3.2.2	0.0.1		1.0	1.1	1.1.3	●	●		●
tamarín tmavohřbetý Graelsův <i>Saguinus nigricollis graellsii</i>	3.2.1	0.0.1		1.0		2.2.2	●			
tamarín vousatý <i>Saguinus imperator subgriseus</i>	4.4.4				1.1	3.3.4	●	●		●
tamarín žlutoruký <i>Saguinus midas</i>	2.2	0.0.1				2.2.1	●		●	
tana severní <i>Tupaia belangeri</i>	2.9	2.2		2.1	0.1	2.9	●			
tapír jihoamerický <i>Tapirus terrestris</i>	1.2	0.1				1.3	●	●		
tarbík velký <i>Jaculus orientalis</i>	3.3			1.0		2.3	●			
tuleň obecný <i>Phoca vitulina</i>	1.2					1.2	●			
tygr sumaterský <i>Panthera tigris sumatrae</i>	1.1					1.1	●	●		●
vari červený <i>Varecia rubra</i>	2.2	0.1		0.1		2.2	●	●		●
vydra malá <i>Amblonyx cinerea</i>	1.1	0.0.1				1.1.1	●			●
vydra říční <i>Lutra lutra</i>	1.0				1.0		●	●		
zebra damarská <i>Equus quagga burchelli</i>	1.2				1.0	0.2	●			

PTÁCI (Aves)

alexandr čínský <i>Psittacula derbiana</i>	1.0				1.0		●			
alexandr velký <i>Psittacula eupatria</i>	1.1	0.0.2				1.1.2	●			
amazoňan vínorudý <i>Amazona vinacea</i>	1.0					1.0	●			
ara hyacintový <i>Anodorhynchus hyacinthinus</i>	3.1					3.1	●	●		
ara vojenský <i>Ara militaris mexicana</i>	1.1					1.1	●		●	●
aratinga červenoskrvná <i>Aratinga mitrata mitrata</i>	1.1					1.1	●			
aratinga sluneční <i>Aratinga solstitialis</i>	1.1			1.0	0.1		●			

	stav k 1.1.2012	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31.12.2012	RDB	EEP	ESB	ISB
berneška bělolící <i>Branta leucopsis</i>	1.1.1					1.1.1	●			
berneška havajská <i>Branta sandvicensis</i>	2.1.1			1.0		1.1.1	●			
drozd černopsrý <i>Turdus dissimilis</i>	1.1					1.1	●			
holub bronzovokřídlý <i>Phaps chalcoptera</i>	0.1				0.1		●			
holub domácí <i>Columba livia f. domestica</i>			1.1			1.1				
holub domácí – benešovský bílý <i>Columba livia f. domestica</i>			1.1			1.1				
holub zelenokřídlý <i>Chalcophaps indica indica</i>	1.1					1.1	●			
husa sněžní <i>Anser caerulescens</i>	1.1					1.1	●			
husa tibetská <i>Anser indicus</i>	1.1.3					1.1.3	●			
husa velká <i>Anser anser</i>	2.2.6	0.0.5			0.0.4	2.2.7	●			
husice egyptská <i>Alopochen aegyptiacus</i>	0.1		1.0			1.1	●			
husice liščí <i>Tadorna tadorna</i>	0.1					0.1	●			
husice magelánská <i>Chloephaga picta</i>	1.1	4.2			3.1	2.2	●			
husice rezavá <i>Tadorna ferruginea</i>	3.1				1.0	2.1	●			
husička vdovka <i>Dendrocygna viduata</i>	0.0.4			0.0.1		0.0.3	●			
jeřáb mandžuský <i>Grus japonensis</i>	1.1					1.1	●	●		●
jeřáb panenský <i>Anthropoides virgo</i>	1.1					1.1	●			
kakadu palmový <i>Probosciger aterrimus</i>	3.1					3.1	●	●		
korela chocholatá <i>Nymphicus hollandicus</i>	1.1.6	0.0.7			0.0.6	1.1.7	●			
kur domácí – bantamka <i>Gallus gallus f. domestica</i>	3.1		1.3	1.0		3.4				
kur domácí – kočinka <i>Gallus gallus f. domestica</i>	3.6	0.0.4				3.6.4				
kur domácí – liliputka <i>Gallus gallus f. domestica</i>			1.2			1.2				
labuť černá <i>Cygnus atratus</i>	1.1					1.1	●			
ledňák obrovský <i>Dacelo novaeguineae</i>	1.1					1.1	●			
morčák velký <i>Mergus merganser</i>	1.1				1.0	0.1	●			
nandu Darwinův <i>Pterocnemia pennata pennata</i>	2.0		0.1	1.0		1.1	●		●	
nandu pampový <i>Rhea americana</i>	1.1	0.0.5			0.0.5	1.1	●			
orel bělohlavý <i>Haliaeetus leucocephalus</i>	0.1					0.1	●			
orel mořský <i>Haliaeetus albicilla</i>	1.1					1.1	●	●		
papoušek vlnkovaný <i>Melopsittacus undulatus</i>	0.0.24	0.0.4			0.0.20	0.0.8	●			
páv korunkatý <i>Pavo cristatus</i>	1.3	1.1				2.4	●			
pelikán bílý <i>Pelecanus onocrotalus</i>	5.1					5.1	●			
perlička domácí <i>Numida meleagris f. domestica</i>	0.0.4					0.0.4				
plameňák růžový <i>Phoenicopiterus ruber roseus</i>	29.26.14	0.0.8		0.1	6.8.823.17.14		●			
pštros dvoupřstý <i>Struthio camelus</i>	1.1	0.0.1		0.1	0.0.1	1.0	●			
rosela pestrá <i>Platycercus eximius</i>	1.1.3	0.0.1			0.0.3	1.1.1	●			
rýžovník šedý <i>Padda oryzivora</i>	1.0.5	0.0.11				1.0.16	●			
satyr Temminckův <i>Tragopan temminckii</i>	1.1					1.1	●			
seriema rudozobá <i>Cariama cristata</i>	1.1	0.0.1				1.1.1	●			
straka modrá <i>Cyanopica cyana cyana</i>	1.0				1.0		●			
sýček obecný <i>Athene noctua</i>	1.1	0.0.2				1.1.2	●			
výreček malý <i>Otus scops</i>	1.1					1.1	●			
zrzohlávka rudozobá <i>Netta rufina</i>	0.2					0.2	●			

PLAZI (*Reptilia*)

	stav k 1.1.2012	odchov Birth	příchod Arrival	úhyn Death	odchod Departure	stav k 31.12.2012	RDB	EEP	ESB	ISB
agama kočínčinská <i>Physignathus cocincinus</i>	2.3				1.1	1.2				
bazilišek páskovaný <i>Basiliscus vittatus</i>	0.0.3		0.0.2			0.0.5				
bazilišek zelený <i>Basiliscus plumifrons</i>	3.1			1.0	1.0	1.1				
felsuma madagaskarská <i>Phelsuma madagascariensis grandis</i>	1.1	0.0.1		0.1	1.0	0.0.1	●			
gekon obrovský <i>Gekko gecko</i>	2.1.1			1.0.1		1.1				
gekončík noční <i>Eublepharis macularius</i>	2.3	0.0.6			0.0.6	2.3				
hroznýš psohlavý <i>Sanzinia madagascariensis</i>	5.6.3		0.0.1		2.3.3	3.3.1	●		●	
hroznýšovec jamajský <i>Epicrates subflavus</i>	3.3.57			0.0.28	1.2.29	2.1	●	●		
hroznýšovec portorický <i>Epicrates inornatus</i>	1.1.4					1.1.4	●			
chameleon jemenský <i>Chamaeleo calypratus</i>	1.0			1.0						
korálovka <i>Lampropeltis blairi</i>	2.2	0.0.1			0.0.1	2.2				
korálovka královská <i>Lampropeltis pyromelana woodini</i>	1.1				1.1					
korálovka pruhovaná <i>Lampropeltis getula californiae</i>	1.1				1.1		●			
korálovka pruhovaná <i>Lampropeltis getula floridana</i>	0.1		0.2		0.3		●			
korálovka sedlatá <i>Lampropeltis triangulum arcifera</i>	1.1	0.0.1			1.1.1					
korálovka sedlatá honduraská <i>Lampropeltis triangulum hondurensis</i>	1.1	0.0.7			1.1.7					
korálovka sedlatá sinaloaská <i>Lampropeltis triangulum sinaloae</i>	3.4	0.0.6		0.1	0.0.6	3.3				
korovec jedovatý <i>Heloderma suspectum suspectum</i>	2.4.2					2.4.2	●	●		●
krajta <i>Liasis savuensis</i>	2.2			1.0		1.2			●	
krajta hnědohlavá <i>Aspidites ramsayi</i>			1.1			1.1	●			
krátkokrčka červenobřichá <i>Emydura subglobosa</i>	0.0.5	0.0.31			0.0.36		●			
krokodýl čelnatý <i>Osteolaemus tetraspis</i>	1.1					1.1	●		●	
leguán kubánský <i>Cyclura nubila nubila</i>	1.1.3			0.0.1	0.0.2	1.1	●			●
leguán zelený <i>Iguana iguana</i>	1.0					1.0				
leguánek modrý <i>Sceloporus cyanogenys</i>	3.3.9	0.0.10		1.0	0.0.9	2.3.10				
leiocefalus kýlnatý <i>Leiocephalus carinatus</i>	1.2		1.0			2.2				
scink ostnitý <i>Egernia cunninghami</i>			1.1			1.1				
scink šalomounský <i>Corucia zebrata</i>	4.3.2	0.0.1		1.1	1.0.1	2.2.2				
tilikva scinkovitá <i>Tiliqua scincoides chimaerea</i>	3.2				2.1	1.1				
trnorep skalní <i>Uromastyx acanthinura</i>	0.0.8			0.0.2		0.0.6				
užovka červená <i>Pantherophis guttatus</i>	0.0.5	0.0.2			0.0.2	0.0.5				
užovka červenohlavá <i>Orthriophis moellendorfi moellendorfi</i>	5.7.2	0.0.4	0.1	0.0.1	2.1	3.7.5				
užovka domácí <i>Lamprophis fuliginosus</i>	0.0.1					0.0.1				
varan timorský <i>Varanus timorensis</i>	0.4				0.4					
želva ostruhatá <i>Centrochelys sulcata</i>	6.0		0.3	0.1	3.0	3.2	●			
želva pardálí <i>Stigmochelys pardalis babcocki</i>	0.1				0.1					
želva tlustohrdlá <i>Siebenrockiella crassicollis</i>	2.2.1	0.0.1				2.2.2	●		●	
želva zelenavá <i>Testudo hermanni hermanni</i>	1.3					1.3	●			
želva žlutohnědá <i>Testudo graeca</i>			3.0.5			3.0.5	●			

STAV ke dni: 01.01.2013

třída	druhy/species	jedinci/specimens			celkem jedinců/total
		M	F	U	
savci (<i>Mammalia</i>)	71	136	163	48	347
ptáci (<i>Aves</i>)	46	76	70	76	222
plazi (<i>Reptilia</i>)	31	44	49	49	142
obojživelníci (<i>Amphibia</i>)	5	4	5	16	25
ryby (<i>Pisces</i>)	30	0	0	476	476
paryby (<i>Chondrichthyes</i>)	0	0	0	0	0
mihule (<i>Cephalaspidomorphi</i>)	0	0	0	0	0
sliznatky (<i>Myxini</i>)	0	0	0	0	0
bezobratlí (<i>Invertebrata</i>)	2	0	0	5	5
Celkem	185	260	287	670	1 217

NEJSTARŠÍ ZÍSKANÍ JEDINCI

	věk (roky)	příchod	narozeno
krokodýl čelnatý (<i>Osteolaemus tetraspis</i>)	37	12. 7. 1982	1. 1. 1975
krokodýl čelnatý (<i>Osteolaemus tetraspis</i>)	37	12. 7. 1982	1. 1. 1975
gibon zlatolící (<i>Nomascus gabriellae</i>)	29	20. 12. 1989	1. 1. 1983
hrošík liberijský (<i>Hexaprotodon liberiensis</i>)	27	1. 12. 1986	15. 10. 1985
hroznýšovec portorický (<i>Epicrates inornatus</i>)	23	1. 11. 1989	1. 1. 1989
hroznýšovec portorický (<i>Epicrates inornatus</i>)	23	1. 11. 1989	1. 1. 1989
kůň domácí – pony (<i>Equus caballus</i>)	21	6. 4. 1991	6. 4. 1991
berneška bělolící (<i>Branta leucopsis</i>)	19	1. 6. 1993	1. 6. 1993
husa tibetská (<i>Anser indicus</i>)	17	8. 7. 1994	1. 5. 1993
makak tonkeánský (<i>Macaca tonkeana</i>)	17	9. 1. 1995	9. 1. 1995

Tapír jihoamerický (*Tapirus terrestris*) – samice s mládětem

PŘEHLED VETERINÁRNÍ ČINNOSTI VETERINARY SERVICE

MVDr. Michael Horský

Vyšetření zvířete/Examination of the animal	312
Léčba zvířete/Treatment of the animal	170
Imobilizace zvířete s léčbou/Imobilisation of the animal and treatment	68
RTG vyšetření/RTG Examination	12
Odčervení skupiny/Worming of the group of animals	52
Odčervení zvířete/Animal worming	56
Vakcinace/ Vaccination	212
Injekční aplikace léčiva/Injecting drug	81
Chirurgické ošetření/Surgical treatment	29
Korekce paznehtů a kopyt/Correction hooves	24
Dezinfekce, dezinfekce, deratizace/Disinfection, Disinsection, Deratization	48
Asanace výběhu a ubikace/Sanitation of exposure and quarters	12
Odběr vzorků na vyšetření SVÚ/Sampling for testing	312
Úprava krmné dávky/Ration treatment	46
Aplikace mikročipu/Microchip application	112

VÝŽIVA ZVÍŘAT ANIMAL NUTRITION

Mgr. Michaela Eliášová

V oblasti výživy zvířat se trvale snažíme udržet co nejvyšší kvalitu potravy za co nejvýhodnější cenu. Opět jsme se snažili využívat sezónní nabídky některých surovin. Vedle tradičně sezónního ovoce a zeleniny jsme využili i nabídky vyřazených kuřat za symbolickou cenu.

V loňském roce nedošlo k žádným významným změnám v jednotlivých krmných dávkách. Problém některých nevyhovujících krmných norem jsme řešili v předchozích dvou letech a v loňském roce jsme již pouze doladovali.

Co jsme například v roce 2012 zkrmlili

Myši (ks)	32 000
Potkani (ks)	6 600
Ořechy (kg)	350
Ovoce (kg)	26 700
Zelenina (kg)	40 600

Summary:

In the field of animal diet, the zoo has been constantly striving to keep the highest quality of feeds while maintaining the most reasonable price. Efforts to make use of specific raw materials offered based on the time of the year continued, this in addition to the standard seasonal fruits and vegetables available involving culled chickens sold at symbolic prices. There were no significant updates of species-specific rations. With issues related to some dissatisfactory feed standards already settled in the preceding two years, the 2012 was just a year of fine-tuning the problem.

VÝSTAVBA A ÚDRŽBA CONSTRUCTION AND MAINTENANCE

Jiří Zita

Vedoucí odd. výstavby a údržby

Head of Construction and Maintenance Dpt.

Na úvod je třeba říci, že v roce 2012 prošlo celé oddělení údržby výraznou generační obměnou. S novými lidmi přišlo do naší organizace i nové myšlení, nápady i metody řízení. Základním úkolem celého oddělení je zabezpečení chodu zoologické zahrady jak po stránce technické, tak po stránce bezpečného provozu – a to s ohledem na výstavbu nových expozic není jednoduchý úkol.

S příchodem nového roku jsme započali s rekonstrukcí technického zázemí přípravy krmiv. Zabudovali jsme nové vzduchotechnické zařízení a obměnili některá zastaralá zařízení, čímž jsme vylepšili pracovní podmínky zaměstnanců. Celkovou obměnou prošla i vyhlídková mola u vodních ploch v expozici celku Madagaskar. V expozici Himálaj jsme začali s budováním nového zastřešení vyhlídek návštěvníků v přírodním stylu. Provedli jsme přesun dřevěného altánu z centrálního prostoru této expozice na zelenou plochu u říčky, kde jsme vybudovali novou podlahu s palisádami.

V celém areálu naší zahrady jsme nainstalovali nový informační systém. Na vodní ploše řeky Jihlávky jsme provedli rekonstrukci vodního kola. V prostoru hlavního vchodu došlo k výměně dřevěného loga zoo. V průběhu roku jsme provedli i generální opravu dětského hřiště, kde byly z bezpečnostního hlediska některé příkré svahy řešeny překrytím akátovým dřevem.

Výraznou obměnou prošla i expozice opic v prostoru City Parku – zde byl obměněn skalní masiv s vodopádem, vyměněny parkovy a vybudována nová podlaha.

V pavilonu šelem jsme zabudovali nový rozvod topení a vyměnili plynový kotel, čímž jsme zabezpečili tepelnou pohodu pro všechna zvířata v tomto pavilonu. V průběhu roku jsme také dokončili interiérové ztvárnění letní restaurace Panda osazením nových lavic, stolů a dalších doplňků. Koncem léta jsme se pustili do rozsáhlejší rekonstrukce severního štítu administrativní budovy s pracovním názvem „Babiččin dvoreček“. Ve štítu jsme provedli dřevěný obklad, osadili holubník, králíkárnou, kurník s voliérou pro slepice a holuby a dřevěnou latrínu. Za stylovým dřevěným oplocením si může návštěvník udělat představu, jak to přibližně vypadalo na vesnici před chalupou našich prarodičů.

V průběhu celého roku zajišťuje oddělení výstavby a údržby drobné opravy a údržbu, pro zoologické oddělení jsme vyrobili přepravní bedny, pro ekonomický úsek jsme zajistili nové zázemí pro asistentku ředitelky včetně sádko-kartonové konstrukce a prosklených dveří.

Rozsáhlejší projekty řešíme samozřejmě dodavatelsky. Tímto způsobem byl vybudován náš investiční objekt veřejného WC, jeho provoz spustíme před plánovanou demolici starého pavilonu opic.

Nelze si nepovšimnout, že v jihlavské zoo právě probíhá nejrozsáhlejší investiční akce v její historii s názvem „Zoo pěti kontinentů“. Akce je financována z dotací Evropské unie a prostředků města Jihlavy. S koncem roku nám byl do užívání předán dostavěný prostor „Austrálie“, kde se návštěvník setká v nových expozicích s klokany, papoušky, kasuáry a ledňáky.

Závěrem bych nahlédl do roku 2013. Čeká nás rozhodující fáze výše zmiňovaného pilotního projektu. Stavební činnost se v plné síle přestěhuje do spodní části zoo a omezí činnost nejen našich zaměstnanců, ale určitých změn se dočkají i návštěvníci. Nezbyvá než přijmout tuto skutečnost a obrnit se trpělivostí. Za sebe a všechny své spolupracovníky mohu slíbit, že udělám vše, aby změn nebylo příliš a aby se návštěvník jihlavské zoologické zahrady cítil bezpečně a komfortně i nadále.

Nové vyhlídkové molo v expozici celku Madagaskar

Summary:

In 2012, the department was undergoing a major generational change, with new thinking, ideas, governance methods and visions coming along with new people.

A process of refurbishing the technical background for the feed preparation premises was launched with the onset of the new year and the similar action had to be taken as regards visitor platforms at most bodies of water. The wooden gazebo was relocated and a new floor with palisades was built. New green roofs were erected in the „Himalayan“ area. New wooden boards with animal labels were installed throughout the grounds. The water wheel placed on the water surface of the Jihlávka River was refurbished as well. During the year, there was an overall refurbishment of the children playground, and the primate exhibit which forms part of the City Park underwent a major adaptation. A new heating system was installed and the gas boiler replaced at the carnivore house. The indoor area of the Panda refreshment facility was redesigned. In the late summer, a rather extensive project of redesigning was launched. Called Grandma's Backyard, the facility now boasts a shield covered with wood, a pigeon loft, a rabbit hutch, a chicken house with an aviary for domestic fowl and pigeons and a wooden latrine.

Throughout the year, minor repair and maintenance services were provided to all other departments, whilst handling any larger project via out-sourcers. The latter applied to the zoo-funded premises of public toilets. In addition to the above, the largest-ever capital development project in the zoo's history was underway. Branded Zoo of Five Continents and co-funded by the EU grant and the City of Jihlava's budget, this activity produced in the late 2012 its Australian section, completed and handed over to the zoo management. This part is to present the visitor with new exhibits for kangaroos, parrots, cassowaries and kookaburras.

The phase the year 2013 will see is expected to be essential for the project. Shifting the full construction activity into the lower elevations of the zoo grounds will not only place limits on activities of personnel, but also affect the zoo visitor. It is the pledge of everyone at Construction & Maintenance to do as much as they can to avoid too many changes and make sure that Jihlava Zoo's visitors feel secure and comfortable.

ZAHRADNICKÁ ČINNOST

HORTICULTURE AND LANDSCAPING

Bc. Barbora Šmídová

Vedoucí zahradnického úseku/Head of Gardening Dpt.

Ke každoročně a každodenně opakujícím se pracím zahradnického oddělení v jihlavské zoo o ploše zhruba 9 ha patří především úklid a svoz odpadků, splavenin, opadáných listů, plodů a větví, zastřihávání keřů v blízkosti cest, zametání, pleť, sečení, vyhrabávání a vertikutace trávníků, doplňování dekorační vrstvy oblázků, mulčovací kůry a štěpky, pravidelná precizní péče o asijskou zahradu, téměř nekonečné podzimní hrabání listů, zimní shrnování sněhu atd.

Časově nezanedbatelnou částí práce členů zahradnického oddělení je samozřejmá spolupráce s ostatními odděleními zoologické zahrady.

Jelikož se velká část zoo rozkládá v mrazové kotlině v údolí u řeky Jihlávky (v nadmořské výšce zhruba 470–505 m.), musí se přizpůsobovat už výběr rostlin. Záhony s choulolistivými druhy se musí před zimou včas přikrýt chvojnami a exotické rostliny zazimovat do různých místností (i mimo zoologickou zahradu).

Kromě náročné péče o upravený vzhled zeleně a cest v areálu zoologické zahrady se oddělení v roce 2012 pustilo do rozsáhlejších i drobných plánů a realizací:

Poblíž Centra environmentální výchovy jsme založili suchý vřesovištní záhon. Bylo tu vysazeno zhruba 200 vřesovištních

rostlin a povrch byl překryt mulčovací kůrou. Byly vysazeny například: vřesy v různobarevných kultivarech (*Calluna vulgaris*), irské vřesy (*Daubecia sp.*), mateřídoušky (*Thymus serpyllum*), borovice kleče (*Pinus mugo*, *Pinus mugo* var. *pumilio*). Na suché vřesoviště jsme navázali pruhem vlhčího záhonu, do kterého byly vysazeny především *Pieris japonica*.

Mezi parkovištěm a hlavním vstupem do centra byl založen záhon s klasickými keři – mochnami, skalníky a dřšťáky (*Potentilla fruticosa* „Goldteppich“, *Cotoneaster horizontalis*, *Berberis thunbergii* „Atropurpurea Nana“)

V asijské zahradě byla část záhonů a nevzhledných holých míst pod keři podsypána oblázky a doplněna pevnými lemy. Jezírko, stejně jako přívod vody, bylo vyčištěno a jeho nevzhledné plastové okraje zakryty kameny a hnědou netkanou textilií. Byly vysazeny asijské druhy rostlin: bohyšky (*Hosta* „Honeybells“, „Midwest Magic“, „Invincible“, „Guacamole“), bambusy (*Phyllostachys nigra*, *P. aureomarginata*), pěnišníky (*Rhododendron*), popínava hortenzie (*Hydrangea petiolaris*) atd.

Tak jako každý rok jsme se snažili také odstranit zelené řasy z jezírek. Díky ekologickým přípravkům, navýšení počtu rostlin a pravidelné péči se nám podařilo nastolit v umělých vodních nádržích přirozenou rovnováhu, což už na konci léta vedlo k očividnému ústupu zelených řas a samočištění vody. Altánek z vrbového proutí u bočního vstupu byl doplněn výsadbou tak, aby byl začleněn do okolí a zároveň vynikl jeho účel coby pozorovatelný. Byly vysazeny asijské rostliny, aby tato část navazovala na asijskou zahradu: ozdobnice čínské (*Miscanthus sinensis* „Gracillimus“), ostrice (*Carex buechananii*), bohyšky (*Hosta sp.*) a *Wisteria floribunda*.

Byly osázeny kapsy nové tváře expozice Himálaj a v jeho atriu byla započata tvorba malých zelených střeš.

Nevzhledné zákoutí mezi babirusami a klokany bylo proměněno v malý „prales“ s araukariemi a méně známými druhy latnatých hortenzií (*Hydrangea paniculata* „Unique“, „Kyushu“).

Myšlenka klasického babiččina dvorečku dovolila volit při výsadbě velké množství druhů rostlin i na tak malém prostoru. Byly zde vysazeny např. šalvěj lékařská (*Salvia officinalis*), pelyněk kozalec (*Artemisia dracuncululus*), echinacea (*Echinacea purpurea*), levandule (*Lavandula angustifolia*), zlatobýl kanadský (*Solidago canadensis*), mateřídouška (*Thymus serpyllum*), dobromysl (*Origanum vulgare*), listopadky (*Chrysanthemum*), netřesky (*Sempervivum*) a mnoho dalších obvyklých druhů rostlin. Okna babiččina domečku byla vyzdobena kvetoucími pelargoniemi. Příští jaro zde vykvete klasické jarní cibuloviny jako sněženky (*Galanthus nivalis*), bledule (*Leucojum vernum*) a narcisy (*Narcissus sp.*). V příštím roce je plánováno začlenit babiččin dvoreček do okolí výsadbou klasických domácích rostlin (např. rybízů, růží, šalvějí) v blízkém okolí.

Výběh černých labutí a kosmanů stříbřitých byl osázen travinami (*Miscanthus sinensis* „Gracillimus“), keři (*Hydrangea paniculata* „Unique“, „Kyushu“), bambusy (*Phyllostachys nigra*, *P. bissetii*) a liánami (*Parthenocissus tricuspidata*,

Vřesoviště před centrem environmentální výchovy

P. quinquefolia), které časem zakryjí stavební prvky a promění výběh v „divočinu“.

Bylo zahájeno zazelenění střechy a terasy Hacienda Escondido popínavými rostlinami v obrovských truhlících. Za několik let se ze střechy exotické Hacienda Escondido potáhnou dlouhé kvetoucí liány, které občerství suchou střechu a zapojí novou tvář výběhu chvostanů do okolní zeleně.

Zahradnické oddělení pokračovalo i tento rok v několikaleté snaze o likvidaci invazní křídlatky (*Reynoutria sp.*) podle oficiální metodiky vydané Ministerstvem životního prostředí ČR. Proti problémům s vosami, hlodavci a mouchami nám pomohla firma DEFPUR.

Na různých místech v areálu zoo jsme vysadili během celého roku zhruba 600 kusů rostlin. Například traviny – kostřavy (*Festuca amethystina*), dochany (*Pennisetum alopecuroides*), smělky (*Koeleria glauca*), rostliny ozdobné listy – bohyšky (*Hosta* „Honeybells“, „Midwest Magic“, „Invincible“, „Guacamole“), zběhovce (*Ajuga reptans* „Palisander“) a jiné rostliny – mateřídoušky (*Thymus serpyllum*), dobromysl (*Origanum Vulgare*), šalvěje (*Salvia officinalis*, *S. nemorosa*), kakosty (*Geranium himalayense*), kontryhely (*Alchemilla mollis*), bělotrny (*Echinops banaticus*), máčky (*Eryngium alpinum*), keře (*Lonicera kamtschatica*, *Sambucus nigra* „Black Beauty“, *S. nigra* „Black Lace“, *Weigela florida* „Purpurea“) a mnoho dalších, především přírodních druhů rostlin. Vysadilo se také 80 kusů přísavníků (*Parthenocissus tricuspidata*, zajímavý kultivar s kropanatými listy – *Parthenocissus quinquefolia* „Silver Shower“) a jiných popínavých rostlin

(*Campsis radicans*, *Hydrangea petiolaris*, *Wisteria floribunda*) k zazelenění zdí a pavilonů.

V zoologické zahradě se v minulém roce vystřídalo mnoho obecně prospěšných pracovníků, především mladistvých, kteří zde odpracovali trest společensky prospěšných prací. Spolupráci zprostředkovala Probační a mediační služba České republiky, pobočka Jihlava. V létě zde proběhla praktická výuka žáků SOŠ a SOU Třešť a SŠ Litomyšl. Koncem léta proběhla v zoo také praktická část rekvalifikačního kursu Oblastní charity Jihlava. O dvou víkendech pomohli zoologické zahradě svou dobrovolnou prací zaměstnanci DM Market. Přestože byla práce s většinou z těchto pracovníků časově náročná, odvedená práce byla značná a přínosná.

Summary:

In addition to the challenging care being taken of good-looking greenery and paths throughout the grounds, the department in 2012 embarked on small-scale tasks as well as rather extensive plans to implement in addition to its „daily business“, which mainly includes cleaning and collecting waste, sediments, shed leaves, fruits and branches, trimming shrubs, sweeping, weeding, lawn mowing and raking, replenishing decorative layers of pebbles, mulch and wood chips, managing the Asian park at a high-precision level, raking leaves in autumn, shovelling snow in winter, etc.

A dry heath area was set up near the environmental education centre and a classic shrub bed was produced along the way out to the parking lot. In the Asian garden, portions of the flower beds and unsightly bare patches under the shrubs were pebbled, the small lake was cleaned and its poorly looking plastic edges were covered with stones and a fabric cloth. In addition, the natural balance and the self-purification process were established with success inside this lake. The not very neat corner between the babirusa and kangaroo exhibits was turned into a place mimicking a piece of a pristine forest with less-known shrub species. The new Grandma's Backyard exhibit was planted with renowned native species which came primarily from the private domestic stock. Staff members also continued the effort to eliminate invasive knotweeds started several years ago. Many plants were set out on various sites beyond zoo's extensive planting schedules.

Thanks to the co-funding granted by the Environmental Fund of the City of Jihlava, the PLANTING TREES project was implemented, it resulting in ten trees being planted at the highest quality level, including tree pillars and protective guards.

The department's duty included managing a number of employees active at the zoo as part of public work schemes to work off their punishment, this facilitated by the Jihlava office of the Mediation and Probation Service of the Czech Republic.

There were also several training courses, practical sessions and voluntary work activities. The head of the department also took part in several lectures and field trips.

PRACOVNÍ VÝROČÍ V ROCE 2012 ANNIVERSARY OF STAFF

Marie Obrdlíková
ošetřovatelka
30 let v zoo

Jaroslava Králová
ošetřovatelka
15 let v zoo

Jana Čeplová
ošetřovatelka
10 let v zoo

Petr Kříž
ošetřovatel
10 let v zoo

Ilja Libenský
ošetřovatel
10 let v zoo

ÚČAST NA NÁRODNÍCH A MEZINÁRODNÍCH KONFERENCÍCH

PARTICIPATION IN NATIONAL AND INTERNATIONAL CONFERENCES

World Association of Zoos and Aquariums | WAZA
United for Conservation

Výroční konference 2012 WAZA (Světová asociace zoologických zahrad a akvárií)
Místo konání: Melbourne, Austrálie
Účast: Eliška Kubíková
Cesta byla využita k navázání kontaktů s australskými zoologickými zahradami s perspektivou spolupráce a získání zajímavých australských druhů.

Výroční konference 2012 EAZA (Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií)
Místo konání: Innsbruck, Rakousko
Účast za Zoo Jihlava: Jan Vašák, Michaela Eliášová

Konference IZE 2012 (Mezinárodní asociace výchovných pracovníků zoo)
Místo konání: Chester, Velká Británie
Účast: Pavla Jarošová
Hlavní tématem konference bylo „Changing Hearts, Minds and Ultimately Behaviours“ (Změna srdce, mysli a nakonec i chování). Přednášky a workshopy se věnovaly třem tématům: změna klimatu a trvale udržitelný život, evaluace a autoevaluace vzdělávacích aktivit a konkrétním projektům zaměřeným na místní komunitu nebo jednotlivé druhy živočichů.

UCSZOO
ÚSTŘEDNÍ SDRUŽENÍ
ZOLOGICKÝCH ZAHRAD

Ekonomická komise UCSZOO
Místo konání: Vyškov, Plzeň, ČR
Účast: Hana Krejčová,
Hana Spudilová, Jana Švantnerová

Komise marketingová UCSZOO
Místo konání: Jihlava, ČR, dvě zasedání
Účast: Hana Krejčová, Kateřina Kosová

Komise vzdělávací UCSZOO
Místo konání: Jihlava, ČR
Účast: Pavla Jarošová,
Radka Vaňková, Olena Kotíková

Komise pro plazy a obojživelníky UCSZOO
Místo konání: Praha, ČR
Účast: Lubomíra Ševčíková
a Marta Hudcová

Komise pro poloopice, kosmanovité opice, starosvětské primáty, gibony a lidoopy, malé kočky a velké kočky UCSZOO
Místo konání: Brno, ČR
Účast: Jan Vašák

Stavební komise UCSZOO
Místo konání: Plzeň, ČR
Účast: Jiří Zita

Summary:

The CEO participated in the WAZA Conference (Melbourne, Australia), the annual meeting of UCSZOO and site visits put on by the Zoo Licensing Committee of the Czech Ministry for the Environment.

The Senior Curator and other staff of the Animal Management attended the EAZA Annual Conference (Innsbruck, Austria) and annual meetings of UCSZOO specialist committees on reptiles and amphibians (Prague, Czech Republic), as well as prosimians, callitrichids, Old World primates, gibbons and apes, small felines and large felines (Brno, Czech Republic).

The congress of IZE (Chester, UK) was an event that the Senior Manager of Education attended.

DO DŮCHODU V ROCE 2012 ODEŠLI

Hana Krejčová
vedoucí
ekonomicko-
marketingového
oddělení
5 let v zoo

Jan Bruna
vedoucí oddělení
výstavby a údržby

Zdeněk Kratochvíl
zahradnické oddělení

Pavel Hájek
ošetřovatel
5 let v zoo

Miloš Bartoš
výstavba a údržba

Zoo Jihlava oslavila 55. narozeniny

55th Birthday of Jihlava Zoo

Katka Kosová

Počátek oslav narozenin v duchu padesátých let jsme zahájili stylově – **5. 5. 2012** akcí s názvem „**Pětky jedou**“. Na konečné stanici linky MHD č. 5 byl připraven start Zoostezky, jež vedla až do jihlavské zoo. Na trase dlouhé **5,5 kilometru** jsme ve spolupráci s KČT Jihlava připravili **5 zastávek**, jež představovaly **5 kontinentů**. Na každém z nich byly připraveny soutěže a další překvapení pro děti i dospělé. Celkem **605 zájemců** úspěšně absolvovalo Zoostezku a mohli tak v tento den do zoo „za pětku“.

Oslavy vyvrcholily **10. a 11. 8.** V pátek byl program zaměřený převážně na sponzory a partnery zoo. V sobotu začal už dopoledne na Masarykově náměstí v Jihlavě příjezdem historických vozidel Veterán klubu Úsobí. Veteráni se pak přesunuli do zoo, kde byli k vidění po celý den. V areálu zoo byl v tento den připraven pestrý doprovodný program pro všechny návštěvníky: křtiny pěti mláďat (trojčata irbisů pokřtil moderátor TV Nova Rey Koranteng a dvě mláďata pony shetlandských zpěvačka Naďa Urbánková), slámování v africké vesnici Matongo, malování na obličej, soutěž o hodnotné ceny, vtipné malování známého kreslíře Mirka Vostrého nebo vystoupení klauna. O stylový hudební doprovod se postaralo žesťové kvinteto Bohemia Brass, Elvis Presley Revival a Revival Swing Band Praha.

Summary:

To begin with, the *Spring ZooTrail in the Great Outdoors* was organised as part of the *It's All about Fives* series. Launched at the terminal of the city bus line #5, the trail measured 5.5 kilometres and contained five places to make a stop, leading to the zoo grounds which were accessible when paying a „fiver.“

The peak of the celebration came on 10 and 11 May and included old-timers arriving on the city square and at the zoo, a name-giving party with five animal youngsters, and competitions for children and adults. There was also a stylish musical accompaniment.

Historický autobus vozil návštěvníky na start Zoostezky.

Děti plnily na trase dlouhé 5,5 km různé úkoly.

Ředitelka zoo Ing. E. Kubíková uvítala spolu s náměstkem primátora PaedR. Ing. R. Chloupkem návštěvníky na slavnosti v zoo.

Rey Koranteng, moderátor TV Nova, pokřtil trojčata irbisů.

Spanilá jízda veteránů startovala na Masarykově náměstí.

Okuhepa Afrika

Okuhepa Afrika

Katka Kosová

Projekt s názvem „**OKUHEPA AFRIKA**“ vznikl v letošním roce a snaží se přiblížit lidem jeden z nejpřitažlivějších kontinentů prostřednictvím tradičních i netradičních programů.

Dne 21. 6. jsme program odstartovali cestovatelskou besedou Tajuplná Afrika o dobrodružné expedici rodiny Márových do čtyř afrických států (JAR, Namibie, Botswana a Zimbabwe).

Na jubilejní desáté turné do Evropy přijela v tomto roce IYASA (Inkululeko Yabatsha School of Arts) – skupina studentů umělecké školy Bulawayo ze Zimbabwe. Představení s názvem „Streets of Africa“ předvedla 14. 7. v africké vesnici Matongo. Vystoupení bylo opět plné písní, tanců, rytmů i scén inspirovaných africkou lidovou kulturou.

Již sedmý ročník Malé africké konference se konal od 7. do 9. 9. Nad akcí převzali záštitu J. E. paní Celia-Sandra Botha, velvyslankyně Jihoafrické republiky a Ing. Jaroslav Vymazal, primátor statutárního města Jihlava.

Konferenci zahájilo v pátek podvečerní promítání vítězného filmu 15. ročníku MFDF Jihlava s názvem Pod sluncem tma. V sobotním bohatém programu vystoupila celá řada cestovatelů, fotografů, zoologů i milovníků Afriky se svými příspěvky v centru PodpoVRCH i v klubovně zoo. Videozáznam sobotního programu bylo možné sledovat i online na webových stránkách zoo. Večer bylo v africké vesnici Matongo připraveno stylové občerstvení a divadelní představení Oheň na hoře – pět etiopských moudrých bajek převedlo Divadlo Cylindr.

Skupina BaToCu roztančila návštěvníky.

V neděli se mohli všichni návštěvníci zoo seznámit s centry i organizacemi spolupracujícími s Afrikou. Přípraveny byly workshopy, kulturní vystoupení v africké vesnici, výstava originálních afrických lodí i stylové občerstvení senegalského bistra. Program doplnily ukázky a prodej afrických rukodělných výrobků, bubnování nejen pro děti nebo promítání filmů.

Součástí Malé africké konference bylo také slavnostní předání sbírky školních pomůcek pro africké školy. Při oslavách 55. výročí zoo bylo vybráno celkem 686 školních potřeb – například 90 balení pastelky, 350 propisek, nechyběly ani ořezávátko, pravítka a další. Dárky byly předány centru NAROVINU a radují se z nich africké děti z těchto škol: Bright Future Learnig Centre, Island of Hope Humanist School a Lucie-Ken E.C.D. and Nursery School.

Africký program doplňovaly také výstavy:

Central Kalahari Expedition – fotografická výstava Martina Šíla
Kamenné sochy ze Zimbabwe – prodejní výstava (sochy zapůjčili manželé Homolkovi)

ZVINO VA AFRICA – prodejní výstava dřevěných soch ze Zimbabwe (sochy zapůjčila Galerie Nová síň, Voršilská 3, Praha 1)

KUMBU – originální loď s příběhem z rovníkové Afriky

TINGATINGA – prodejní výstava afrického výtvarného umění

Summary

This project aims to bring the public closer to Africa through standard and special programmes. Multiple Africa-related events took place during the year, starting with Mysterious Africa (21 June), discussing an adventure family expedition to Africa. Streets of Africa (14 July) was a show full of songs, dances, rhythms and acts inspired by native culture of the continent, all performed by IYASA (Inkululeko Yabatsha School of Arts), a group of students from Zimbabwe visiting Europe as part of their anniversary tour #10.

Součástí akce Okuhepa Afrika byly ukázky uměleckých předmětů.

Mláďata irbisů se poprvé představují veřejnosti i médiím.

Odchov trojčat irbisů (*Panthera uncia*) Rearing a Triplet of the Snow Leopard (*Panthera uncia*)

Ing. Jan Vašák

Irbis (*Panthera uncia*), nazývaný také levhart sněžný, je obyvatelem vysokohorských ekosystémů Střední Asie a je bioindikátorem jejich integrity. Od konce 19. století je tento druh pod rostoucím lidským tlakem, ať už je to z důvodu lovu pro kožešiny nebo kvůli jeho potravní konkurenci s člověkem pastevcem. V poslední době dochází také ke zvýšenému tlaku na tyto šelmy kvůli tradiční čínské medicíně. Kvůli značnému úbytku tygrů používá čínská medicína jako alternativu části těl jiných druhů velkých koček.

Stavy irbisů v přírodě jsou odhadovány zhruba na 4 500 jedinců, přičemž od poloviny 90. let 20. století došlo k poklesu jejich stavů, zejména v postsovětských středoasijských republikách (Kyrgyzstán, Kazachstán, Tádžikistán). Důvodem je propad ekonomik těchto zemí dříve navázaných na SSSR a značná míra korupce. Dalším problémem je blízkost Číny, která naopak díky ekonomickému růstu tvoří potenciálně vhodné prostředí pro dovoz derivátů z těchto šelem. Oba tyto fakty pak znamenají značný odliv ohrožených zvířat (respektive jejich derivátů užívaných v tradiční čínské medicíně) z poměrně chudých zemí s korupčním prostředím do bohaté Číny s rostoucí poptávkou.

Irbisové jsou v Jihlavě chováni od roku 1992, od roku 1999 jsou zde pak pravidelně rozmnožováni. Odchov v roce 1999 byl teprve druhým úspěšným odchovem této šelmy na našem území a Jihlava je stále jedinou zoo v ČR, kde se rozmnožovala zvířata ve druhé generaci v rámci jedné insti-

tuce. V současnosti je také jihlavský chov nejúspěšnějším v ČR a patří mezi velmi významné jak v rámci populace EEP, tak i světové populace.

Mezi lety 1999–2012 se zde narodilo a bylo odchováno celkem 18 mláďat, přičemž 8 z nich už se narodilo matkám odchovaným v Jihlavě. Dá se říci, že se jedná o velmi důležitý aspekt v chovu, který by měl být perspektivně udržitelný. Z dlouhodobého hlediska není významný náhodný odchov jednotlivých mláďat, ale systematická práce s generacemi zvířat.

Pro chov v roce 2012 jsme počítali se samcem Makanem narozeným 19. 5. 2004 v Tierparku Berlín a samicí Adou narozenou 10. 6. 2007 v Jihlavě. Zatímco Makan už se v Jihlavě do chovu úspěšně zapojil s polosestrou Ady (v letech 2009 a 2011 narozena 3 mláďata), Ada se dosud nerozmnožovala. Po svém odchovu byla z prostorových důvodů přesunuta do Liberce, kde byla spojována se starším samcem, k rozmnožení však nedošlo. Zde mohl být limitující i věk samce, který už v době spojování přesáhl 15 let. Vzhledem k tomu, že Ada je vnučkou zakladatelky importované do Evropy v 90. letech, která zanechala pouze dva reprodukcující se přímé potomky, chtěli jsme potenciál této samice každopádně využít. Proto jsme se rozhodli přesunout Adu zpět do Jihlavy k prokazatelně chovnému a geneticky vhodnému partnerovi. V Liberci se nacházel kromě zmíněného staršího samce už pouze Adin bratr, který zde působí jako chovný samec.

Malí irbisové pod dohledem matky rostlí jako z vody.

Spojování zvířat proběhlo podobně jako u dalších jedinců tohoto druhu. Po drobných potyčkách se zvířata začala tolerovat a v polovině února došlo k páření. Dne 29. 5. se narodila 3 mláďata, která se podařilo bez problémů pod matkou odchovat. Od tří měsíců věku je s matkou a mláďaty spojován i otec a toto spojení, stejně jako u předchozích párů v Jihlavě, je zcela bezproblémové. Mláďata stráví s rodiči minimálně rok (spíše 18 měsíců), a pak budou podle doporučení koordinátora předána dalším chovatelům. Irbisové jsou v Jihlavě chováni v jednoduchých chovatelských zařízeních sestávajících z malých vnitřních nevytápěných prostor s porodními boudami a venkovních výběhů. Je zřejmé, že klima Českomoravské vysočiny těmto vysokohorským šelmám velmi dobře vyhovuje. Dosud jsme nezaznamenali žádné závažné zdravotní komplikace a zakladatel jihlavského chovu, samec Tess, se zde dožil úctyhodného věku – téměř 19 let a 6 měsíců.

Krmení irbisů je tvořeno kombinací čerstvých králíků, kůzlat nebo kozího masa, drůbeží, hovězím masem na kosti, občas je tato krmná dávka zpestřena o skopové maso. Dá se říci, že taková krmná dávka je optimální pro vysokohorského vrcholového predátora, který se živí v závislosti na ročním období horskými kozami a ovci, svišti a pišťuchami, což si doplňuje bažanty a bělokury, případně většími zvířaty, jakými jsou kiang nebo jak.

Odchovy irbisů jsou v Jihlavě v současnosti již téměř rutinní záležitostí a chov je zde systematický podle potřeb evropské populace. Zdejší odchovy již byly odeslány do mnoha destinací včetně Zoo Moskva, jedno zvíře by mělo odejít i do indického Darjeelingu. Význam odchovu z roku 2012 tak není v jeho výjimečnosti (přestože odchovy tohoto druhu nejsou ještě zdaleka všude samozřejmostí), ale zejména v příspěvku aktivní jihlavské chovatelské práce pro řízený a fungující chov na evropské a také světové úrovni.

Preventivní ošetření se malému irbisovi moc nelíbilo.

Summary:

Depicting habits of the species throughout its range as well as causes of their threatening, the author is also focusing on management and rearing of these rare carnivores in Jihlava.

Snow leopards have been kept as part of the collection since 1992. From 1999 onwards, breeding success is a standard. Jihlava is still one and only institution reproducing these animals with success even in the second generation, making the zoo's stock the top success in the country and one of the utmost importance within the captive population, be it within the EEP or throughout the world. Between 1999 and 2012, a total of 18 cubs were born and reared, with eight of these delivered by females bred in Jihlava. This is a very important management aspect, which needs to be sustained since long-distance and systematic efforts focusing on whole generations should be preferred in the long run to any „rearing by chance“ efforts producing individual animals.

Snow leopards are kept in Jihlava in simple breeding facilities that consist of small and unheated indoor areas and outdoor enclosures attached. The indoor facilities contain maternity boxes. Obviously, the climate of the highlands of Českomoravská vysočina suits these mountain dwellers very well. Any serious health complications were not observed so far and the lifespan that the founder of the local stock (male Tess) reached was impressive – almost 19 years and 6 months.

Odchov tapíra jihoamerického (*Tapirus terrestris*)

Rearing the South American Tapir (*Tapirus terrestris*)

Ing. Jan Vašák

Tapír jihoamerický (*Tapirus terrestris*) je primitivním zástupcem lichokopytníků. Tapíři se vyskytují ve třech druzích v neotropické oblasti, jeden druh je rozšířen v oblasti orientální.

Tapíři jsou v Jihlavě chováni od roku 1987, k prvnímu rozmnožení došlo až v roce 1990. Od začátku jsou chováni ve smíšené expozici spolu s kapybarami. Do společného výběhu se přidávají další druhy, jako husice magelánské, nandu pampoví, nandu Darwinovi, psouni prérioví a další. Tapíři jsou ve smíšené expozici dominantním druhem, ale další obyvatelé obyčejně nenapadají. Problémy se občas překvapivě vyskytly při hnízdění některých ptačích obyvatel expozice, kdy byl mnohonásobně větší tapír napadán housem husic magelánských nebo samcem nandu pampového. Přestože jsou tapíři jihoameričtí chováni v Jihlavě téměř nepřetržitě od roku 1987 (což je 25 let), narodilo se zde pouze 5 mláďat. Kromě těchto porodů jsme zaznamenali několik potratů a zdá se, že tapíři jsou náchylní k nemocem reprodukčního traktu a následné neplodnosti samic. Ve dvou případech došlo k tomu, že samice přestala být plodná, přestože dříve se rozmnožovala. V prvním případě samice odchovala pouze jedno mládě, potom už nikdy úspěšně další nedonosila. Druhá samice odchovala celkem tři mláďata, poté se u ní objevilo několik potratů a i přes intenzivní léčbu se zdá, že už chovná nebude.

Až do roku 2011 jsme v Jihlavě měli ve stavu chovný pár, který byl držen spolu s dcerou narozenou 9. 11. 2002. Tato samice byla posledním tapírem živě narozeným a odchovaným v Jihlavě. Obávali jsme se rizika inbreedingu (v našem případě páření otce s dcerou), protože všechna tři zvířata obývala jednu expozici. Proto jsme se snažili vyměnit chovného samce, ale neúspěšně. Zdálo se však, že otec o páření s dcerou nejeví žádný zájem, naopak byla otcem občas napadána a vyháněna. Naše snahy o výměnu samců pokračovaly, takže jsme se nakonec dohodli se Zoo Brno (kde uhynul chovný samec) a Zoo Praha, kde vzhledem k dovozu tapírů čabrakových bylo potřeba jednoho samce tapíra jihoamerického odeslat z kapacitních důvodů mimo zoo. Náš původní chovný samec se přesunul 18. 4. 2011 do Brna a z Prahy jsme obdrželi chovného samce narozeného 20. 7. 2003 v Norimberku.

Hned po umístění nového samce k našim dvěma samicím jsme zaznamenali změnu chování mladší samice, která se o nově přichozícího samce začala velmi intenzivně zajímat.

Mládě tapíra jihoamerického jeden den staré

Mládě tapíra jihoamerického ve věku 121 dnů

Přestože jsme páření neviděli, bylo od začátku roku 2012 zřejmé, že mladá samice je březí. Rozhodovali jsme se, jaká varianta rozdělení nebo spojení zvířat bude optimální. Tapíři mají u nás k dispozici venkovní výběh a dvě vnitřní stáje. Vzhledem ke dřívější zkušenosti, kdy jsme se snažili zvířata na porod oddělit, ale ta se k sobě i přes poměrně vysoké zábrany dostala, jsme se rozhodli ponechat všechna zvířata společně. Termín porodu navíc vycházel nejdříve na květen, případně do letních měsíců. Možné riziko jsme spatřovali v poměrně vysokém věku prvorodičky, která byla v tomto roce už téměř 10 let stará.

Dne 9. 8. 2012 bylo ve vnitřním prostoru nalezeno mládě spolu s jedním z dospělých jedinců. Mládě leželo u břicha dospělého tapíra a zdálo se, že hledá struky s mlékem. Rozhodli jsme se zkontrolovat situaci a zjistili, že dospělým hlídajícím mládě je otec. Matka odpočívala ve výběhu, a protože jsme si nebyli jisti, jestli má o mládě zájem, rozhodli jsme se ji s mládětem zavřít. Zároveň jsme určili pohlaví mláděte, jednalo se o samici. Do vnitřních prostor jsme tak přilákali obě samice (matku i babičku) a dále hlídali mládě, zda přijímá mléko. Protože jsme sání mláděte ani během další hodiny nepozorovali, rozhodli jsme se vyzkoušet, jestli matka mléko má a mládě jsme na mléčné struky navedli. Bylo zapotřebí synchronizovat ulehnutí poměrně nervózní samice a přísátí mláděte, což vyžadovalo souhru dvou lidí po dobu asi 60 minut. Mládě pak po nalezení struku začalo velmi intenzivně sát a od tohoto okamžiku už probíhal odchov zcela bez problémů. Je otázka, zda, případně kdy by matka k mláděti sama šla, ale nechtěli jsme díky nezkušenosti matky riskovat ztrátu mláděte.

Další průběh odchovu byl velmi zajímavý. Matka mládě poměrně dlouho odkládala ve vnitřním prostoru stáje, přičemž se krmila nebo odpočívala ve výběhu. V době, kdy matka mládě měla odložené, jsme velmi často pozorovali, že se u něj střídá otec s babičkou. V současnosti už je mládě pohyblivé stejně jako rodiče a spolu s rodinou využívá celou expozici.

Význam odchovu této samice pro kontinuitu chovu tapíra jihoamerického v Jihlavě je jednoznačně v generační návaznosti, kdy geny zde narozených zvířat přecházejí do další generace. Zajímavostí je také průběh odchovu, který nám naznačuje, že tapíři jsou sociálně podstatně složitější

živočichové, než by se na první pohled zdálo. Už první krok, kdy otec nepáří svou dceru až do věku 10 let, naznačuje, že v případě tapírů existuje určitá složitější sociální struktura, která zamezuje páření příbuzných zvířat. Tento model chování se vyskytuje u skupinově žijících zvířat, ale tapír byl vždy považován za tvora samotářského. Další zajímavostí je vzájemná fixace a společná péče o mládě mezi příbuznými zvířaty, kdy s výchovou pomáhá dceři i babička. Již dříve jsme zaznamenali velmi intenzivní náklonnost mezi samcem a samicí, kdy se k sobě oddělená zvířata snažila dostat a následně překonala poměrně solidní zábrany. O sociální struktuře u tapírů se toho dosud ví jenom velmi málo a náš případ ukazuje, že je velmi pravděpodobné, že u těchto primitivních lichokopytníků existuje určitá forma otevřené sociální struktury, v níž se zvířata velmi dobře znají a kde jsou mechanismy bránící příbuzenské plemenitbě tak, jak to známe např. u primátů.

Po dosažení odchovu tapíra jihoamerického ve druhé generaci doufáme, že budeme v chovu tohoto zajímavého lichokopytníka i nadále úspěšně pokračovat.

Summary:

Kept in Jihlava since 1987 and starting to reproduce in 1990, the number of calves produced by South American tapirs so far totals five. Describing the local circumstances of tapir management, offspring and possible causes of infertility in females, the authors detail the most recent rearing success, this involving a female born on 9 August 2012.

Z chovatelského zápisníku...

Pavel Hájek a kol.

V to čtvrtéční ráno 9. srpna 2012 jsme projížděli s větvemi na okus kolem tapířího výběhu a samice Šarlota (17 let) a její dcera Vanesa (10 let) byly nezvykle venku v odlehleém rohu výběhu. Tak brzy bývají ještě doma. Po příchodu do pavilonu bylo na zemi malé pruhované-tečkované mládě, vybarvené velmi kontrastním krycím zbarvením, odpovídajícím světelným podmínkám světla dopadajícího mezi hustý porost lesa. S mládětem byl překvapivě jeho otec Christian (9 let). Pokusili jsme se nalákat prvorodičku matku Vanesu z výběhu do pavilonu. Když přišla k mláděti, rozhodli jsme se obě separovat a zavřít ve velkém boxu, aby měly klid. Jaké bylo překvapení, když po oddělení samce začala Vanesa panikařit, a tak jsme zvířata opět spojili dohromady. Ve skupině byli tapíři klidnější. Pak jsme se pokusili Vanesu drbáním přemluvit, aby si lehla a mládě se mohlo poprvé napít. Během hodiny a několika pokusů se věc podařila a na sajkici, vitální samičku byla radost pohledět. Měli jsme tedy jistotu prvního napití, další krmení jsme pozorovali odpoledne už zcela v režii novopečené matky. Ke konci druhého týdne začala Zuzana, takové dostala samička jméno, ochutnávat pevnou potravu. Zhruba po měsíci začalo kontrastní zbarvení nejprve na končetinách pomalu přecházet do tmavě hnědého zbarvení. Po půl roce života jsou bílé pruhy jen na bocích, vybarvením hlavy už připomíná dospělé.

Spolupráce na vědeckovýzkumné činnosti

Participating in Science and Research

Ing. Jan Vašák

Již v předchozích letech jsme poskytovali materiál pro výzkum Biologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V tomto případě šlo o poskytnutí biologického materiálu pro genetickou analýzu evropské populace outloňů malých (*Nycticebus pygmaeus*). Ve vybraných zoologických zahradách byly odebrány vzorky chlupů včetně chlupových cibulek na analýzu DNA. Největším problémem v tomto případě byla metodika extrahování DNA. První výsledky ukazují, že outloni malí chovaní v evropské populaci tvoří minimálně dvě geneticky odlišné linie. Vzhledem k výskytu druhu na východě od řeky Mekong by to nebyl překvapivý výsledek. Na druhou stranu při potvrzení těchto výsledků by se jednalo o významnou komplikaci v managementu chovatelské práce.

Hlavním organizátorem této analýzy je RNDr. Jan Robovský, PhD., který se rovněž postaral o zkompletování materiálu, jenž zbyl po chovu kočkodanů damdam (*Chlorocebus djamdjamensis*).

Významným počinem v průběhu roku 2012 byl také sběr vzorků trusu v našem chovu koček arabských (*Felis silvestris gordonii*). Materiál byl shromažďován na žádost IZW Berlin a bude použit pro výzkum hodnot hormonálních hladin při reprodukci malých koček. Výzkum by měl pokračovat, takže je pravděpodobné, že budeme poskytovat vzorky i v příštích letech. Vzorky pocházející z našeho chovu jsou poměrně důležitou součástí tohoto výzkumu, protože se jedná o větší množství zvířat jednoho druhu z jedné instituce. Při analýze se tak eliminuje možnost chyby způsobené faktem, že jedinci jsou chováni v různém prostředí různých institucí.

V rámci možností hodláme i nadále spolupracovat s výše zmíněnými subjekty na jejich vědeckovýzkumné činnosti, případně navázat spolupráci na dalších projektech.

Mláďata kočky arabské (*Felis silvestris gordonii*)

V průběhu roku 2012 probíhala práce v této oblasti tradičně také prostřednictvím konzultací poskytovaných studentům. Jednalo se o konzultace semestrálních, ročníkových, bakalářských a diplomových prací studentů středních a vysokých škol.

Summary:

Materials were also supplied for research to the Biological Faculty of University of South Bohemia, České Budějovice, this more specifically comprising biological matter for genetic analysis of the European population of pygmy slow lorises (*Nycticebus pygmaeus*). Major achievements during 2012 included collecting faecal samples in Jihlava's stock of the Gordon's wild cat (*Felis silvestris gordonii*), this done at the request of IZW Berlin and to be used for research in hormonal levels in the reproduction of small felines. We plan to continue to work with the aforementioned institutions on their research activities, as well as to establish cooperation on other projects.

Work in this field took place chiefly through consultations provided to students, this involving semester reports, year-reports and bachelor's/master's theses of university or secondary school students.

Úspěšný odchov vari červeného (*Varecia rubra*) aneb Zažehnání lemuřího armageddonu

Red Ruffed Lemurs (*Varecia rubra*) Bred and Reared with Success

Ing. Šárka Krčilová

Lemuři žijí pouze na Madagaskaru, nikde jinde na světě je nenajdeme. Jejich životní prostředí je ohroženo mnoha faktory. Mezi nejvýznamnější vlivy patří těžba vzácných dřevin, rozšiřování zemědělské půdy a ilegální lov, ale problém je samozřejmě složitější.

Autorka článku se svými svěřenci

„Podle letošního odhadu expertů je 23 z celkových 103 druhů lemurů kvalifikováno jako kriticky ohrožený druh, což je fáze těsně před vyhynutím. Na Červeném seznamu IUCN je 91 % všech lemurů, což tyto primáty jednoznačně řadí mezi nejohroženější savce na světě,“ říká Russ Mittermeier, předseda skupiny odborníků a prezident organizace Conservation International.

Redakce/sed.“Lemuři armageddon. Vyhynutí hrozí 90 procentům druhů.” [http://www.national-geographic.cz/detail/lemuri-armageddon-vyhynuti-hrozi-90-procentum-druhu-25384/] 26. 7. 2012

Chov vari červeného (*Varecia rubra*) má v jihlavské zoo již několikaletou tradici. Chová se tu od roku 1997. Byly zaznamenány i zdařilé odchovy. Z několika četných vrhů tehdejší chovné samice Iris vydržel bohužel pouze samec Bělonožka, který později působil jako chovný samec v Zoo Bojnice. Samice měla až čtyřčetné vrhy, o které se bohužel neuměla dostatečně postarat. Mláďata byla malátná a umírala jedno po druhém. Možná neměla samice dostatek mléka či zkušeností...

K dnešnímu dni věnujeme péči čtyřem variům. Základem je nově sestavený chovný pár, který vznikl teprve před dvěma lety, a jejich téměř rok staré mládě. Samice (Iris) přišla do naší zoo 12. 1. 2011 ze Zoo Paignton. Narodila se 10. 4. 1997 (Durrell Wildlife Conservation Trust). Jejím partnerem je dvacetiletý samec Kája (Gir), který k nám přišel ze Zoo Praha v roce 1997. Narodil se 9. 4. 1993 v Tierpark Berlin. Spojení těchto zvířat nebylo jednoduché – oba si odnesli četná zranění. Nyní bylo jejich spojení korunováno úspěchem v podobě prvního mláděte. Samička se narodila 30. 4. 2012 a dostala jméno Appi. Má se čile k světu. Na rozdíl od své matky nezdědila sklony k prozkoumávání terénu a spokojí se s parkosy ve vnitřní ubikaci.

Posledním do počtu je samec Archie. Narodil se 30. 3. 1997 (Tierpark Berlin). Přišel k nám 13. 5. 2011 ze Zoo Ústí nad Labem, aby vytvořil pár se starou samicí. Tato samice si zaslouží malou vzpomínku. Do jihlavské zoo přišla 13. 3. 1997 ze Zoo Mulhouse a po 14 let tvořila chovný pár se samcem Kájou. Aby byla využita cenná genová výbava samce, byla později nahrazena doporučenou samicí z chovného programu. Maruška (Iris) se narodila 2. 6. 1982 v Zoo San Diego a byla dlouho druhým nejstarším vari červeným na světě. Bohužel, následkem stáří 26. 10. 2012 v poklidu uhynula. Nutno podotknout, že do posledních dnů byla v dobré formě. Samec tak na pár měsíců osiřel.

Momentálně čekáme na doporučení koordinátora, abychom mohli případně pokračovat v chovu s druhým párem. Myslím, že tato překrásná zvířata si to zaslouží! Odchov mláďat je nejen poděkováním ošetřovatelům za každodenní péči, ale i příslibem do budoucna, že se nevytratí jako někteří dnes již vyhynulí jejich příbuzní.

Summary:

The author describes the habits of lemurs and opportunities of their protection in the wild, discussing in greater detail the red ruffed lemur as a species and its management in Jihlava, i.e. breeding records, offspring reared and individuals in the current breeding group, as well as successful rearing in 2012.

Samička Appi narozená 30. 4. 2012

Odchov užovek červenohlavých (*Orthriophis moellendorffi moellendorffi*)

Breeding the Red-headed Ratsnake (*Orthriophis moellendorffi moellendorffi*)

Lubomíra Ševčíková, Ing. Jan Vašák

Čína je země, kde žije 15 druhů užovek. Žijí skrytě na odlehlých lokalitách a nejčastěji se s nimi cestovatelé setkávají na trzích. Číňané je nazývají hady tisíce květů.

Začátky chovu užovek červenohlavých (*Orthriophis moellendorffi moellendorffi*) v Jihlavě jsou datované do roku 1988, kdy bylo do zoo přivezeno několik jedinců z přírody jižní Číny. Po několikaměsíční karanténě se do chovu dostal jen jeden pár dospělých hadů, asi pětiletých. Ostatní podlehlí stresu, dehydrataci a parazitům. První odchov se povedl až v roce 1996, tj. po sedmi letech chovu v zoo. Stali jsme se druhou zoologickou zahradou na světě, které se to podařilo. Tento pár, který založil jedinečný chov, uhynul stářím asi v 25 letech.

Pár přivezený z přírody se množil bez zimování, ale u jejich mláďat po dosažení dospělosti, tj. v 6–7 letech, jsme žádné aktivity související s pářením nepozorovali. Proto jsme se rozhodli koncem měsíce listopadu 2011 všechna dospělá zvířata zazimovat. Měsíc před úplným zazimováním hadi dostali poslední potravu a každý týden jsme snižovali teplotu o 3 °C. Začátkem prosince 2011 jsme hadům do terária dali bedny se suchým a mokřým rašeliníkem. Po celou zimu preferovali suchou bednu. Samozřejmě byla miska s vodou a 1x týdně rosení. Hady byli po celou dobu zalezlí v bedně a venku byli jen výjimečně. Teplota v teráriu se pohybovala mezi 12–15 °C. V půlce února 2012 jsme opět začali pozvolna teplotu zvyšovat, v polovině března 2012 teplota dosáhla 23 °C, při kterých hady chováme, a koncem března dostali první krmení.

Že náš postup byl správný, ukázal konec dubna 2012, kdy se hadi začali pářit. Dne 25. 5. 2012 jsme samici dali do samostatného terária, kde 11. 6. nakladla 7 bílých vajec ve velikosti 40x30 mm. Vejce byla opatrně odebrána a uložena do inkubátoru s teplotou 28 °C a vlhkostí 90 %. Po celou dobu inkubace byla vejce napnutá a suchá. Dne 26. 8. 2012 se po 76 dnech vylíhlo první mláďe. Vejce mají velice pevnou skořápku, a tak pokud ostatní mláďata neopustí vejce do 24 hodin po prvním, je nutné vejce opatrně nastříhnout, vyjmout hadovi hlavu z obalů, aby se neudusil a vrátit zpět do líhně. Poslednímu mláďeti trvalo dva dny, než opustilo vejce. Špatně zatažené pupíky jsme podvázali a ošetřili desinfekcí. Velikost mláďat se pohybovala mezi 40–45 mm, váha 15–18 g. Čtyři živě narozená mláďata byla velice agresivní a při krmení by se dokázala mezi sebou sežrat.

Mláďata chováme samostatně v malých boxech s miskou vody a miskou s rašeliníkem, který velice ráda využívají. Teplota v těchto boxech se pohybuje mezi 20 °C v noci a 25 °C ve dne. První krmení dostala až po prvním svlékání. Trochu problematické je krmení v zimních měsících, kdy je v přírodě období dešťů, a hadi zimují. Mláďata u nás nezimujeme, a tak je někdy třeba přistoupit k násilnému krmení. Do společného terária mláďata umísťujeme až po dosažení třetího roku.

Chov užovek červenohlavých je oproti dalším příbuzným druhům poměrně náročný. Mláďata i dospělí jedinci jsou poměrně vnímaví ke stresu a velice špatně snášejí jakýkoli přesun. Podle našich zkušeností po převozu i několik měsíců nepřijímají potravu. Importy z přírody pak často hynou na dehydrataci, stres, parazitární invaze a sekundární bakteriální infekce během několika dnů až měsíců. Většinou přežívá jen malá část dovezených zvířat.

Mláďe užovky červenohlavé (*Orthriophis moellendorffi moellendorffi*)

V současné době podle databáze ISIS je Zoo Jihlava jedinou institucí na světě, která odchovává mláďata. Další dvě zoo (Plzeň a Lodž) se snaží o chov s mláďaty vylíhlymi v naší zoo. Mimo Evropu chovají tyto užovky jen dvě zoologické zahrady v USA (Dallas a San Diego). Několik soukromých chovatelů v České republice získalo pár jedinců od obchodníků, ale mnoho užovek uhynulo při aklimatizaci nebo při zimování. V současné době podle dostupných informací není ani u nich žádný pár schopný chovu. Situace u soukromých chovatelů v dalších zemích není známá.

V přírodě je situace také nejasná, cestovatelé se s těmito hady v přírodě běžně nesetkávají, jen několik jedinců bylo nabízeno na trzích v žalostném stavu nebo již připraveni ke konzumaci.

Summary:

The beginnings in the management of the flower snake in Jihlava date back to 1988, when several animals were brought into the zoo from the wild of South China. After spending several months in the quarantine facility, a single pair of adults (snakes about five years old) was all that was left for breeding, with the first breeding success arriving in 1996 and making the zoo the second facility in the world to do so.

In the late August 2012, four individuals hatched of this species that is not very frequent in captivity. Currently, according to the ISIS database, Jihlava is the only world's institution to breed and rear this snake, with two more zoos (Pilsen and Lodz) trying to make the species breed with use of animals of Jihlava origin. The only holders outside Europe are Dallas and San Diego, the USA.

Zoo pěti kontinentů

The Zoo of Five Continents Project

Jiří Zita a RNDr. Iva Vilhumová

Projekt „Zoo pěti kontinentů“ zásadním způsobem změní tvář zoo. Byl zahájen v listopadu 2011 a začal výstavbou hned několika expozic. Na volném prostoru spojujícím hlavní vchod se spodní expoziciční částí zoo rostou expoziciční celky Austrálie, skládající se z několika dílčích částí, a Afriky, kde bude expozice žiraf a dalších afrických kopytníků, dále expozice afrických primátů a expozice hyen. Jednotlivé části budou dokončovány do konce roku 2012 a v průběhu roku 2013, v tomtéž roce budou i postupně otevírány veřejnosti.

Expozice Austrálie

Australská farma včetně prostorných výběhů pro ovce, další hospodářská zvířata a černé labutě, expozic nočních živočichů, dále ubikace s voliérou pro ledňáky obrovské a ubikace s lesnatým výběhem pro kasuáry byly dokončeny a předány do užívání koncem roku 2012.

Expozice Africká savana

Pavilon s rozlehlým výběhem je navržen pro skupinu žiraf, do výběhu mohou chodit i další afričtí kopytníci, kteří mají vlastní výběh sousedící s výběhem žiraf. V pavilonu budou expozice menších afrických zvířat, např. fenků nebo damanů. Do konce roku 2012 byla dokončena hrubá stavba pavilonu včetně střešního pláště a veškerých řemesel, fasádní plášť včetně okenních výplní, vnitřní omítky a hrubé podlahy.

Expozice afrických primátů

V této expozici budou umístěny jak stávající druhy afrických primátů, tak i nové, které v Jihlavě dosud nebyly. Na pavilon navazují dvě prostorné voliéry a zajímavá expozice dikobrazů. V roce 2012 byla provedena kompletní hrubá stavba včetně zastřešení.

Expozice pro hyeny

Výběh s ubikací pro hyeny uzavírá africký celek. V roce 2012 byla provedena hrubá stavba, rozvody vody, elektro a vzduchotechniky. Dále byly dokončeny vnitřní omítky a hrubé podlahy.

Projekt Zoo pěti kontinentů bude pokračovat dalšími stavbami v centrální části zoo. Na místě expozice klokanů, kteří se přestěhují do Australské farmy, vyroste v roce 2013 expozice **Asie** pro gibony a babirusy. Proto byla v závěru roku 2012 provedena demolice stávajícího objektu, demontáž oplocení a ptačích voliér.

Posledním objektem projektu bude **tropický pavilon**, určený především pro plazy. Stavební práce na tomto stavebně nejnáročnějším pavilonu začnou až v roce 2013.

V pavilonu žiraf „vyrostly“ dva baobaby.

Australská expozice má charakter hospodářské farmy

Celý projekt „Zoo pěti kontinentů“ bude stát 135 miliónů korun, výše dotace regionální rady tvoří více než 94 miliónů korun. Dotace byla poskytnuta z Regionálního operačního programu NUTS II. Jihovýchod.

Summary:

An activity that is to change the look of Jihlava Zoo to the great extent, this project was launched in late 2011 and is scheduled for completion in December 2014. Visitors are sure to enjoy the range of new exhibits to open step by step:

- Australia
- Giraffe and African hoofed mammals
- African primates
- Hyena display
- Asia
- Reptile House

Výsadba stromů v areálu zoo

Outplanting of Trees

Bc. Barbora Šmídová

Díky příspěvku z Ekologického fondu Statutárního města Jihlava mohl být na podzim roku 2012 realizován projekt VÝSADBA STROMŮ v areálu Zoologické zahrady Jihlava. Nutnost vypracování tohoto projektu vznikla na základě všeobecného úbytku stromů v městské zeleni a zároveň kvůli nevyhovujícímu stavu některých stromů v zoologické zahradě. Zdravotní stav některých letitých stromů si vyžaduje jejich redukci. Abychom zachovali lesoparkový vzhled areálu zoo, přistoupili jsme k výsadbě nových dřevin, mnohde již s tím výhledem, že časem nahradí již nevyhovující dřeviny.

Kvalitní výsadbu stromů s oporami a chráničkami kmenů provedli arboristé s certifikátem ETW (European Tree Worker) ze sdružení STAX.

Bylo vysazeno deset kusů vzrostlých stromů především druhů v ČR původních. V některých případech, především v expozičních celcích představujících přírodu různých oblastí světa, volíme sice naše otužilé dřeviny, ale habitem vyvolávající dojem exotičnosti. Jedná se např. o borovice lesní (*Pinus silvestris*), břízy (*Betula pendula*), jeřáby (*Sorbus sp.*) nebo hrušně (*Pyrus sp.*).

Mladá lípa (*Tilia vulgaris*) podsazená pod starý strom

Summary:

The beginnings in the management of the flower snake in Jihlava date back to 1988, when several animals were brought into the zoo from the wild of South China. After spending several months in the quarantine facility, a single pair of adults (snakes about five years old) was all that was left for breeding, with the first breeding success arriving in 1996 and making the zoo the second facility in the world to do so.

In the late August 2012, four individuals hatched of this species that is not very frequent in captivity. Currently, according to the ISIS database, Jihlava is the only world's institution to breed and rear this snake, with two more zoos (Pilsen and Lodz) trying to make the species breed with use of animals of Jihlava origin. The only holders outside Europe are Dallas and San Diego, the USA.

První PONY závody v Zoo Jihlava Očima jedné z účastnic Klárky Hukové First pony races in Jihlava

Dnešek byl můj nejlepší den – to proto, že se u nás pořádaly „domácí závody“. Byly to první závody pořádané zoologickou zahradou. Konaly se hned vedle zoo na louce. Kromě nás, členek kroužku, byli pozvaní ještě tři další poníci ze sousedství, aby bylo s kým závodit. Celkem se závodů účastnilo sedm koní: Čiperka, Sindy v doprovodu svého hříbátka Štěpánky, Nadja, Gor, Breeze a Vendulka. Užili jsme si spoustu legrace. Nachystány pro nás byly tři disciplíny a já jsem se zúčastnila všech. Sice jsem se neumístila, ale vůbec mi to nevadí. Na to, že to byly moje první závody, všichni říkali, že jsem byla dobrá. A já si to také myslím, protože mojí partačkou se stala zkušená a šikovná klisna Vendulka, která ve svých jednadvaceti letech také něco zažila. V soutěži mini parkur se první umístila Erička s klisnou Nadjou, jízdu zručnosti vyhrála dvojčátka Krejčířova se Sindy a židlíčkovou jízdu Lucka s Gorem. Pak bylo vyhlášení dvou anket, tu o nejhezčího poníka vyhrál Goroušek a dostal jablkovo-mrkvový věnec. V anketě o nejsehranější dvojici rozhodoval potlesk diváků mezi Hančou s Breeze a Luckou s Gorem. Nakonec vyhrála Lucka a Gor. Moc se mi závody líbily a doufám, že nebyly poslední.

Summary:

In August 2012, members of the leisure club managing the local pony stock organised the first races of ponies in a meadow next to the zoo. With participants including zoo-based animals as well as „non-residents“, the first year of the competition was a nice experience for everyone involved.

VÝHLED DO ROKU 2013 OUTLOOK FOR 2013

Ing. Eliška Kubíková
Ředitelka/Director

Pokud bychom měli pro nastávající rok volit přiléhavý název, vybrala bych nejspíš „Rok přesunů“. Klokani a papoušci se již přestěhovali do stavebně ukončeného celku Austrálie. Nové druhy australských zvířat však teprve čekají transporty z evropských zoo do té naší. Dokončení expozice žiraf je termínováno ke konci března, ale osazení drobných prvků a hlavně dovoz zvířat bude probíhat v dubnu a květnu. Termín slavnostního otevření je stanoven na červen. Žirafy nebudou jedinými kopytníky v celku Africké savany. Přilehlou stáj a výběh obsadí pro začátek vodušky a zebry. Uvolněné místo po zebrách bude následně k dispozici zástupcům americké fauny.

Pavilon afrických primátů, který vzniká v sousedství výběhu žiraf, bude sloužit africkým druhům opic poté, co podlehe demolicí objekt Exotária. Ten zatím obývají kromě opic také plazi. Ti budou muset počkat v nově vytvořeném provizoriu, případně v deponaci u jiných chovatelů. Na „svůj“ pavilon si musí počkat až do konce roku 2014. V roce 2013 vznikne také výběh dikobrazů a v neposlední řadě expozice hyen. Tím by do letních prázdnin měla být ukončena stavební činnost v „horní“ části zahrady. Mezi zvířata, která budou muset opustit původní prostory, patří i gibboni. Jejich ubikace a voliéra vyroste v průběhu roku v centrální části zoo místo expozice klokánů. Zoo se v letošním roce rozšíří o řadu nových objektů a počty nových zvířat se zvýší o více než 20 druhů. Získávání krmiv, skladování a další úkony, které lze právem nazvat logistikou, budou už jen třešničkou na dortu, i když ze začátku asi dost trpkou. K uskutečnění těchto plánů bude kromě nadšení nezbytné pro začátek posílit chovatelský úsek o cca 2 pracovníky.

Očekávaný nápor návštěvníků bychom měli zvládnout pomocí nové pokladny, kterou chceme instalovat na jaře. Hlavním cílem této akce je pojištění se pro případ, že by si pohyb stavebních mechanismů ve spodní části zahrady vyžádal dočasné uzavření boční pokladny. Každopádně bude nutné věnovat velkou pozornost přizpůsobení informačního systému vně i uvnitř zahrady. Pravidelní návštěvníci budou marně hledat i osvědčené „záchodky“. K vybudování nových nás přinutila likvidace původních toalet, které jsou součástí budovy určené k demolicí.

Statický posudek věže tobogánu ukázal, že objekt je v havarijním stavu. Pokud chceme návštěvníkům dopřát potěšení z této ojedinělé atrakce, budeme muset najít způsob a hlavně prostředky jak věž včas rekonstruovat. Zub času hlodá již i v africké vesnici Matongo a nosný sloup v baru si vyžádá výměnu. Léta a povětrnostní podmínky se podepsaly i na palisádě lemující výběhy velkých šelem. S výměnou jsme začali již v uplynulém roce, ale větší část práce nás čeká v před-

járním období. Tento krok je nutný nejen z estetického hlediska, ale zejména z důvodu bezpečnosti. V komplexu výběhů pro levharty a pandy jsme již tento problém zčásti vyřešili, s dokončením úprav si musíme pospíšet, neboť tato část zahrady jistě získá na atraktivitě po plánovaném doplnění páru pand červených.

Se vznikem nových expozic vznikají i nové potřeby. Návštěvník bude vyhledávat více možností k odpočinku a občerstvení, a to mu chceme umožnit instalací několika stánků a odpočinkových míst v blízkosti australské farmy.

Třídění odpadu je nejen naší povinností, ale cítíme i přirozenou potřebu připomínat správné návyky i našim návštěvníkům, proto jsme rozhodnutí rozšířit třídění i do návštěvnické části zahrady instalací sběrných nádob a příslušných informací.

Již v závěru roku město Jihlava zakoupilo od sousedící továrny Modeta pozemek a starší zděný objekt, který bude sloužit zoo k rozšíření zázemí. Tato skutečnost je doslova přelomovou událostí s významným dopadem na budoucnost zoo. Plocha bude využita především jako stavební dvůr s umístěním sybkých materiálů a odpadů. Oprava budovy si samozřejmě vyžádá určité investice. V první fázi chceme z úsporných důvodů upravit pouze místnosti pro skladování, úschovu mechanismů a hlavně pro zimování ptáků a plazů.

V nastávajícím roce se budeme muset vzdát provozu vláčku, který minimálně rok nebude mít prostor pro pohyb zahradou. Prodejnu sukulentních rostlin bude muset nájemce také dočasně opustit, protože se nachází v areálu staveniště Asie.

Přes všechny okolnosti usilujeme o rozšíření osvětových aktivit. Příležitost k tomu nám poskytuje samotná skutečnost slavnostního otevření nových expozic. Návštěvníkům chceme přiblížit nejen přírodu, ale i kulturu a historii daných oblastí. Téma Afriky zůstává pro nás nadále stěžejní a „Malou africkou konferenci“ bychom rádi letos propojili s příbuznou akcí „Doteky Afriky“. V průběhu roku bude naše zoo hostit některé chovatelské komise UCSZOO, ekonomickou komisi a stalo se již tradicí, že se v Jihlavě několikrát ročně schází i marketingová komise. V letním období chceme obvyklé aktivity poprvé rozšířit o letní příměstský tábor.

Prostor této výroční zprávy není tak velký, abych mohla dopodrobna líčit všechny změny a plány, které chceme uskutečnit. Osobně se domnívám, že letošní a možná i příští rok budou nejnáročnější v dlouhodobé historii jihlavské zoo a budou na většinu z nás klást enormní požadavky. Posilovat nás může představa, že po přechodu tímto obdobím se jihlavská zoo stane skutečnou oázou pro lidi i zvířata. Věřím, že většina zaměstnanců zoo se mnou sdílí toto odhodlání.

Summary:

The upcoming period can be called the „year of movements“. Indeed, the Australian unit has been finished and already houses kangaroos and parrots, with new species of the continent's wildlife to relocate from European zoos to Jihlava. Accompanied to this are also tasks of providing fixtures and equipment for the creatures' exhibits, these to imitate an abandoned dwelling of an Australian farmer.

Completed will also be the African hoofed mammal house, part of which is a facility for giraffes.

An opening celebration for the complexes of Australian and African exhibits will take place some time in the early half of 2013.

The whole block is also to comprise a house for African primates, a porcupine display and a hyena facility.

Since the Exotarium house is ordained for demolition in 2013, gibbons that are among its residents are to move later this year into a new house fitted with an aviary-like enclosure and placed amidst the zoo grounds.

Hopes to handle the expected visitor bang are supported through a new ticket office planned to be installed in the spring. The changes will also require the guiding system inside and outside the park to be modified and completed.

The tower roller coaster is in disrepair so seeking ways and namely funds for timely refurbishing is a must. The same applies to the bar placed in Matongo, the exhibit designed as an African village.

As new exhibits emerge, new needs arise. Visitors are to seek more opportunities to have a rest and refresh, which is what we want to facilitate through setting up several places for such purposes.

ZOOLOGICKÁ ZAHRADA JIHLAVA

Březinovy sady 5642/10

586 01 Jihlava

Czech Republic

Tel.: +420 567 573 730

E-mail: jizoo@zoojihlava.cz

www.zoojihlava.cz